

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra muzikologie

**ČESKÝ ROCK V SEDMDESÁTÝCH LETECH 20. STOLETÍ SE
ZAMĚŘENÍM NA JIŘÍHO SCHELINGERA**

Czech rock in the seventies of the 20th century with focus on Jiří Schelinger

(Bakalářská diplomová práce)

Lucie Minaříková

(Uměnovědná studia)

Vedoucí práce:

Mgr. Jan Blüml

Olomouc 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „*Český rock v sedmdesátých letech 20. století se zaměřením na Jiřího Schelingeru*“ vypracovala samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci

Lucie Minaříková

.....

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Janu Blümlovi za vedení mé bakalářské práce. Děkuji také Jaroslavě Minaříkové, Mgr. Olze Podmelové a Bc. Eličce Markové za technické připomínky a Jaromíru Minaříkovi za rozhovor.

Obsah

1	Úvod	5
2	Stav bádání	6
3	Rock v sedmdesátých letech v českém prostředí	9
3.1	Vymezení pojmu rock	9
3.2	Rocková hudba před rokem 1970	9
3.3	Rocková hudba v letech 1970 – 1975	12
3.3.1	Rocková hudba na vesnických tancovačkách	14
3.3.2	Underground	14
3.3.3	Jazzrocková hudba	16
3.3.4	Alternativní scéna	18
3.3.5	Čtvrť Hanspaulka	19
3.3.6	Katapult	19
3.4	Vývoj rockové hudby po roce 1975	21
3.4.1	Jazzová sekce	21
3.4.2	Art rock	25
3.4.3	Osobní zkušenost člena amatérské kapely	26
4	Život Jiřího Schelingera	27
5	Analýza repertoáru Jiřího Schelingera	37
5.1	Hudba	37
5.2	Texty	45
6	Závěr	66
7	Resumé	67
8	Summary	67
9	Soupis pramenů a literatury	68
10	ANOTACE	71

1 Úvod

V bakalářské práci se věnuji českému rocku sedmdesátých let 20. století. Na začátku se zabývám hudební scénou v Československé republice na konci šedesátých let a zmiňuji zde vlivy nastupující normalizace.

V následující kapitole se normalizací a společensko – politickou situací zabývám hlouběji. Popisuji změny, které přinesly rekvalifikační zkoušky a jiná vládní nařízení. Rozebírám jednotlivé směry, kterými se rocková hudba po těchto nařízeních mohla ubírat a poukazuji na hudební praxi v oblasti profesionálních, poloprofesionálních, neoficiálních a amatérských umělců.

Dále se věnuji rozvíjícímu jazz rocku, který vrcholil v druhé polovině sedmdesátých let. Jazzrockové formace měly možnost vystupovat na Jazzových dílnách na Pražských jazzových dnech. Poté se zabývám art rockem na české scéně. Do své práce jsem zařadila osobní výpověď svého otce Jaromíra Minaříka, který v letech 1977 – 1981 hrál s kapelou ve Zlínském kraji.

V další části práce píší o životě Jiřího Schelingera. Popisuji jak se jeho osobnost během let vyvíjela. Začínal jako barový zpěvák, poté interpretoval písně jiných umělců a na závěr se dostanu k Jiřímu Schelingerovi, který hudbu sám skládal. S osobností Jiřího Schelingera je neodmyslitelně spjat František Ringo Čech. Skupina F. R. Čecha natočila první hard rockové album v Československu.

Poslední část bakalářské práce patří analýze repertoáru Jiřího Schelingera.

2 Stav bádání

Daným tématem se v současné době zabývá několik česky psaných publikací. Českému rocku sedmdesátých let se věnují hudební publicisté Vojtěch Lindaur a Ondřej Konrád v knize *Život v tahu aneb třicet roků rocku* z roku 1999, která vyšla později několikrát přepracovaná a dostala nový název *Bigbít*. Kniha zachycuje dějiny československé rockové hudby v letech 1956 – 1989 a nabízí poutavé a živé příběhy, neboť sami autoři jsou účastníky naší rockové scény a předkládají čtenáři tyto události krok po kroku. Jiří Schelinger je v této knize zmíněn jen okrajově.¹

Neoficiální rocková hudba je sepsána v knize *ALTERNATIVA Svědectví o českém rock & rollu sedmdesátých let* Mikoláše Chadimi. Touto publikací je doplněna mezera mezi oficiální tvorbou o československém rocku a undergroundem. Důvodů proč se Mikoláš Chadima rozhodl zaznamenat písemně underground československého rock & rollu měl hned několik. Po rozpuštění skupiny Extempore, kde účinkoval, měl dostatek času na uspořádání nahrávek a v tomto období v Mikoláši Chadimovi vypukla sběratelská vášeň. Zatoužil vlastnit nahrávky několika skupin české alternativní rockové scény. Bohužel ne po všech kapelách neoficiálních rockových skupin zbyly desky, a tak se autor rozhodl, že by měly informace zůstat alespoň v písemné formě. Původně chtěl svou sbírku dokumentů a materiálů předat některému psavci, ale nikomu se do toho nechtělo, a tak se M. Chadima ponořil do psaní sám. Další důvod zřejmě byl, že pokud některý autor psal o undergroundu, věnoval se především kapelám Plastic People a DG 307, Chadima chtěl tyto obzory a představy dalším generacím rozšířit. Kniha mi dala možnost nahlédnout do českého undergroundu.²

Do let 1956 až 1989 soustřeďuje svou pozornost i Miroslav Vaněk ve své tvorbě *BYL TO JENOM ROCK'N'ROLL? Hudební alternativa v komunistickém Československu 1956 – 1989*. Miroslav Vaněk zpracovává v knize již existující prameny a uvádí, že k fenoménu rocku přistupuje jako historik soudobých dějin, publikace není tedy muzikologická ani sociologická, ale je historická. Autor neanalyzuje pouze českou a československou problematiku, ale snaží se vystopovat vznik a potenciál rockové hudby v její kolébce, tedy a ve Spojených státech amerických a ve Velké Británii. S tím souvisí skutečnost jak se k nám moderní hudba ze západu dostávala.³

¹ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku*. Praha: Delta, 1990.

LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010.

² CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992.

³ VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010.

Stručným průvodcem je kniha *OHLASY PÍSNÍ ČESKÝCH Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin* od Petra Korála a Jaroslava Špuláka. Autoři pojmenovali kapitolku o Jiřím Schelingerovi jako *Jiří Schelinger – Praotec českého metalu?*. Kapitola se zabývá vydanými deskami a zaměřuje se na ty, které byly tvrdšího ražení.⁴

V heslech přináší několik podstatných zpráv na dané téma *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby* nebo slovníková příručka Josefa Vlčka *Rockové směry a styly*.⁵

Užitečné jsou i statě Aleše Opekara v periodiku *Muzikus 4* pojmenované *PO STOPÁCH ČESKÉHO BIGBÍTU (Zapomenuté dokumenty o českém rocku)*. Ze stejné tvůrčí dílny Aleše Opekara pochází seriál *Bigbítové šlápoty* v časopiseckém periodiku *Rock & Pop 7*. Rocková muzika sedmdesátých let je zde okrajově, více se v seriálu píše o hudbě let šedesátých. Od stejného teoretika pochází studie *ZÁKLADNÍ VÝVOJOVÉ TENDENCE V ČESKÉ ROCKOVÉ HUDBĚ*, tato studie je rozdělena na tři části v *Hudebních rozhledech 43*.⁶

Stručné avšak výstižné údaje o českém bigbítu zformoval Lukáš Hejsek v knize *...a pak přišel BIGBÍT*.⁷ Kniha se v závěrečné kapitole věnuje rozboru bigbítových písní.

K mému přehledu a pochopení rockové hudby přispěl dokumentární seriál *Bigbít*, který ve čtyřiceti dvou dílech vysílala Česká televize.

Osobností Jiřího Schelingera se nejpodrobněji zabývá Petr Bosňakov a Milan Schelinger v knize *Jiří Schelinger: Život a....*, publikace podává nejucelenější informace, proto z ní tato bakalářská práce velmi často vychází.⁸

Podle pramenů ze scénářů televizních dokumentů zpracoval Michal Zítka knížku *Tragická úmrtí ve světle nových zkušeností; Schelinger, Šlitr, Hrzán*.⁹

⁴ KORÁL, Petr – ŠPULÁK, Jaroslav. *Ohlasy písní těžkých: Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin*. Praha: Hakon Euro s. r. o. ve spolupráci s redakcí Rock & Pop, 1993.

⁵ VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988.

MATZNER, Antonín – POLEDŇÁK, Ivan – WASSERBERGER, Igor, et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část věcná*. 2. vyd. Praha: Supraphon, 1983; MATZNER, A. - POLEDŇÁK, I. - WASSERBERGER, I., et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část jmenná – světová scéna, A-K*. Praha: Supraphon, 1986; MATZNER, A. – POLEDŇÁK, I. – WASSERBERGER, I., et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část jmenná – světová scéna, L-Ž*. Praha: Supraphon, 1987; MATZNER, A. – POLEDŇÁK, I. - WASSERBERGER, I., et al. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby: část jmenná – československá scéna*. Praha: Supraphon, 1990.

⁶ OPEKAR, Aleš. *Po stopách bigbítu v českých zemích. Zapomenuté dokumenty o českém rocku*. Muzikus 4, 1994, č. 7–8, s. 52–55, č. 9, s. 38–41, č. 10, s. 21–23.

OPEKAR, Aleš. *Bigbítové šlápoty. Obrazy z rockových dějin českých*. Rock & Pop 7, 1996, č. 1–12, vždy na s. 72–73; 8, 1997, č. 1–12, vždy na s. 64–65; IX, 1998, č. 1–12, s. 64–65; X, 1999, č. 1–12, s. 64–65.

OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. Hudební rozhledy 43, 1990, č. 11, s. 525–528, č. 12, s. 567–571 a 44, 1991, č. 1, s. 43–47.

⁷ HEJSEK, Lukáš. *...a pak přišel bigbít*. České Budějovice: Nová forma, 2012.

⁸ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003.

⁹ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998.

Druhá žena Jiřího Schelinger, Jitka Poledňáková Schelingerová, sepsala paměti svého soužití s Jiřím od roku 1976 v knize *JIRKA SCHELINGER a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy*.¹⁰

Životopis souhrnně podává kniha *Dvojitý život slavných mužů*, kterou napsal Robert Rohál a kapitolu s J. Schelingerem pojmenoval *Rocker s citlivou duší*.¹¹

O životě Jiřího Schelinger se zmiňuje kniha *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*.¹²

Zprávy o československém rocku a Jiřím Schelingerovi doplňují dobové časopisy. Především měsíčník *Melodie* obsahuje několik článků o rockových kapelách v Československu a zahrnuje články nebo aktuality o samotném Jiřím Schelingerovi. Například v jedenáctém čísle roku 1975 je článek od Jana Rejžka s názvem *JIRÍ SCHELINGER nemá hlas jako světec*. Schelinger se objeví i na titulní stránce přesně o tři roky později v listopadovém čísle, uvnitř časopisu se nachází článek s pojmenováním *NÁM SE LÍBÍ HRABĚ DRACULA* v rozsahu necelých tří stran. Roku 1981, kdy Jiří zemřel, je v periodiku vzpomínková stať *Jiří Schelinger našel dům holubí...*. V časopisu *Melodie* jsou zahrnuty novinky z domova, které zřídka přinášejí zprávy o aktuálním dění v Skupině Františka Ringo Čecha, v níž měl své působiště od roku 1973 Jiří Schelinger. Jméno Jiří Schelinger lze v *Melodii* zahlédnout i v rubrice *Nové singly očima kritiků*, ve které měl největší úspěch s písní *Holubí dům* a na tomto žebříčku singlů skončil mezi ostatními interprety na příčce nejvyšší. A samozřejmě se Schelinger objevuje na stupíncích v rubrice *Zlatý slavík*.¹³

Článek o Jiřím Schelingerovi vydal časopis *Enigma* v dubnovém vydání roku 2010. Zabývá se především nevyjasněným úmrtím Jiřího Schelinger.¹⁴

V roce 2011 sepsal životopis Jiřího Schelinger Vojtěch Lindaur v časopisu *Reflex*.¹⁵

Z internetových zdrojů existuje webová stránka *schelinger.ic.cz*, jenž obsahuje ve své nabídce biografii, diskografii, textografii, rarity, audio a fotogalerii.¹⁶

V roce 1997 se Jiří Schelinger stal součástí dokumentárního cyklu České televize s názvem *Příběhy slavných – Holubí andante*. V dokumentu hovoří především jeho bratr Milan

¹⁰ POLEDŇÁKOVÁ SCHELINGEROVÁ, Jitka. *Jirka Schelinger a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy*. Praha: Monika Vadasová-Elšíková, 2008.

¹¹ ROHÁL, Robert. *Dvojitý život slavných mužů*. Praha: Petrklíč, 2013.

¹² SVÁTEK, Luboš – JEHNE Leo. *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*. Praha: Práh, 1999.

¹³ REJŽEK, Jan. *Jiří Schelinger nemá hlas jako světec*. *Melodie*, 1975, č. 11, s. 335.

TŮMA, Jaromír. *Nám se líbí hrabě dracula*. *Melodie*, 1978, č. 11, s. 325–327.

¹⁴ KOUTSKÝ, Petr. *Nikdy nevyjasněná smrt Jiřího Schelinger: Co zatajila slovenská policie?*. *Enigma*, 2010, č. 4, s. 63–66.

¹⁵ LINDAUR, Vojtěch. *Jiří Schelinger - chuligán s andělskou tváří*. *Reflex*, 2011, ročník 22, č. 9, str. 62–65.

¹⁶ Viz oficiální internetové stránky Jiřího Schelinger. Dostupné na [www: < http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/)

Schelinger. Ale jsou zde i výpovědi ostatních, kteří se s Jiřím Schelingerem setkali, včetně těch, kteří viděli Jiřího Schelingeru v Bratislavě jako poslední.¹⁷

Velice podobný dokument o Jiřím Schelingerovi natočila České televize. Hudební dokument *Kdo je kdo* přináší portréty osobností z oblasti hudby.¹⁸

Přínosné informace poskytuje diskografie Jiřího Schelingeru.

V roce 2007 vyšlo DVD *Holubí dům*, jenž obsahuje dvacet čtyři klipů Jiřího Schelingeru a bonus v podobě mluveného slova Františka Ringo Čecha.

3 Rock v sedmdesátých letech v českém prostředí

3.1 Vymezení pojmu rock

Rock byl relační, vymezoval se vůči prefabrikovanému popu, který chtěl hlavně vydělat co nejvíc peněz. Rock je pravý, autoritativní, originální, umělec se zde může plně vyjádřit. Rock lze definovat několika směry. Zprvu hudebně nebo nástrojově, typická je elektrická kytara a její zkreslený zvuk. Rock má specifickou metronomiku, výrazný beat a většinou je rocková hudba sudodobá, je zvukově tvrdší a hlasitější. Z pohledu sociologického rocková hudba vychází z nejnižší vrstvy, kterou je dělnická třída. Z kulturního hlediska rock obsahuje image umělců a jejich fanoušků, tzv. máničky, které spojovala stejná gesta a styl oblékání. Rockem se lze vyjádřit ideologicky, udává názory o společnosti, které jsou především kritické. Rocková hudba byla revoluční nositelkou názorů. Rock provozovali především muži, neboť více kapel bylo chlapeckých, ženy byly jako sexuální inspirace, ale byly i výjimky. Rock není čistě hudební entita, ale má přesah do kultury, má více úhlů pohledu a není to jen zvuková identita.

3.2 Rocková hudba před rokem 1970

V druhé polovině šedesátých let existovala na československé scéně velká řada možností, jak se setkat s rockovou muzikou. V klubech se hrála diskotéka a z reprobeden se ozývala hudba západních zemí. Tančilo se na Yardbirds, The Doors, The Rolling Stones, Pink Floyd a další rockové kapely.

¹⁷ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. Česká televize. 1997.

¹⁸ Kdo je kdo – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

V Praze bylo v té době spousta klubů, kde mohla vznikat, vyvíjet se a žít bigbítová hudba. Především v klubech Olympik, Sluníčko, Play club, Music F Club se koncerty konaly téměř denně. I přesto, že vládla komunistická strana Československa, byla Praha progresivní a mohla se vyrovnat světovým metropolím. Klub Olympik neměl ambice pořádat pouze koncerty, ale vydával vlastní časopis, pořádal hudební soutěže a sestavoval žebříček nejlepších rockových hudebníků na domácí scéně. „Hlasy bylo možné dávat v jednotlivých nástrojových kategoriích, zpěvákům, uděloval se i titul „beatman roku“. První dva ročníky opanoval s přehledem Olympic. Od druhého se prosazovali Matadors, kteří pak získali víc prvních míst v ročníku třetím – zatímco „beatmanem“ se stal pokaždé Janda...“¹⁹

Další kapely, které se v pražských klubech objevovaly kromě Olympic a Matadors byly Framus Five, George & Beatovens, Komety, Flamengo, Donald, Rebels. Skupiny si skládaly vlastní songy nebo hrály převzaté písně podle vzoru Rolling Stones, Pretty Things, Yardbirds, The Who, Dave Dee a Jimmi Henrix. Nebylo ale lehké kopírovat zahraniční hvězdy, neboť pro tuzemské kapely nebyla dostupná kvalitní aparatura a často si ji hudebníci vyráběli sami.

Do povědomí široké veřejnosti se zprávy nejen o rockové hudbě dostávaly prostřednictvím časopisu Melodie, který byl vydáván od roku 1963 nakladatelstvím Orbis. Zakladatelem byl Milan Kuna a stal i prvním šéfredaktorem, ale už rok po něm nastoupil jako šéfredaktor Lubomír Dorůžka a další. Jelikož byl časopis Melodie měsíčníkem a některé informace tak ztrácely na aktuálnosti, začala redakce roku od roku 1969 vydávat čtrnáctidenník s názvem Aktuality Melodie, kde se živě odráželo hudební dění. V období normalizace pak nastávaly různé cenzury tohoto časopisu nebo bylo vydávání z politických důvodů několikrát přerušeno. Přesto časopis fungoval až do roku 1996. Velice oblíbený byl i progresivnější časopis Pop Music Expres, který měl velice krátkou dobu trvání, neboť vznikl v dubnu roku 1968 a zanedlouho poté začala sílit normalizace v Československu.

V období šedesátých let působily v Československu dvě hudební vydavatelství. Supraphon, který byl významnější a měl bohatší archiv a Panton, jenž se kromě nahrávání gramofonových desek zabýval vydáváním knih a tištěných hudebnin. První české rockové album nahrála kapela Olympic a vyšlo roku 1968 pod názvem *Želva*.

Své hráčské dovednosti mohly kapely ukázat na beatovém festivalu, kde se navíc dostaly do přímé konfrontace s fanoušky, kterou časopisy či gramofonové desky neumožňovaly.

První beatový festival se konal v prosinci roku 1967 v pražské Lucerně. Celý festival trval tři dny a vystoupení probíhala odpoledne i večer. Pro kvalitnější zvuk byla zapůjčena aparatura od Dynacordu. Vystupování mělo charakter soutěže, první dva dny mohly kapely

¹⁹ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 47.

bojovat o post odehrání koncertu na finálovém třetím večeru, kde se zároveň uskutečnilo vyhlášení těch nejlepších. Závěrečný den vystoupily skupiny Synkopy 61 z Brna, Framus Five s hlavním představitelem Michalem Prokopem, Olympic, Flamengo, Rebels. Hlavní cenu si odnesl Dežo Ursiny s kapelou Soulmen. Na festivalu účinkovali i slovenské Prúdy. Nejlepším zpěvákem byl vyhlášen Michal Prokop a cenu za nejlepší zpěvačku si odnesla Hana Ulrychová. Hodnotily se i vlastní texty a cenu získali Prúdy za píseň Balada o smutnom Jánovi. Kromě vítězných kapel se prvního beatového festivalu zúčastnilo kolem třiceti kapel, například Primitives Group s ohnivými efekty na jevišti nebo George & Beatovens, jejímž zpěvákem byl Petr Novák.²⁰ Festival se místy nesl po vzoru světového hnutí Hippies.

Druhého beatového festivalu v prosinci roku 1968 se zúčastnily i tři zahraniční kapely, Cuby & Blizzard z Holandska, švédská skupina Merci Mark Men a anglické uskupení Nice.

Zvukovou složku zajistila znovu německá společnost Dynacord, zahraniční kapely si dovezly vlastní aparaturu. Festival byl protkán dvěma liniemi hudebních stylů, které se v šedesátých letech utvořily. Jedním z nich byla více instrumentální větev rhythm&blues a tím druhým westcoast. Převahu si vytvořila ta nekomerční a méně melodická, tedy rhythm&blues. Kromě hudebního žánru se kapely daly dělit podle toho, zda interpreti zpívali svou vlastní tvorbu nebo hráli převzaté verze od zahraničních skupin.²¹ Opět se na pódiu postupně sešly nejznámější rockové kapely. Vystoupili bývalí členové Matadors se svými novými skupinami. Viktor Sodoma zpíval v Apollobeat a Radim Hladík s Vladimírem Mišíkem založili novou kapelu Blue Effect. Nechyběli Olympici, The Primitives Group, Framus Five, George & Beatovens, Flamengo, Flamingo, Prúdy, Samuels Band, New Soulmen, Mr. Jet & The Cannibals, Blue Five, Kings, Synkopy 61, Atlantis a Cardinals. Mikoláš Chadima ve své knize *Alternativa* uvádí: „Prvním pro nás opravdovým bigbítem byli až Blue Effect.“²² Nebylo tedy překvapením, že si spoustu ocenění odnesli právě Blue Effect. Stali se objevem roku, nejlepší kapelou a získali cenu za nejlepší skladbu festivalu, kterou se stala píseň Sluneční hrob. Radim Hladík byl navíc vyhlášen hudebníkem roku.

Dále Mikoláš Chadima vzpomíná: „Po včerejším koncertě, na kterém našim sebedůvěrou přetékajícím kapelám vyprášili kožich podobným způsobem kontinentální Holanďani Cuby and Blizzards, bylo jasné, že naše kapely zaspaly dobu a jsou sto let za opicema. Nenápadité,

²⁰ HRABALÍK, Petr. *1. Československý Beat Festival (1967)*. [cit. 9. října 2013]. Dostupné na <<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/>>

²¹ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 56.

²² CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 15.

nepůvodní, špatně vybavené a vedle svých kolegů ze světa amatérské v tom špatném slova smyslu. Domů jsme šli jako omámení tím, co jsme viděli a slyšeli.“²³

Následoval rok 1969, bigbítová hudba se stále ještě mohla realizovat v F Clubu, který pořádal soutěž Beat Salon. Vznikl i nový prostor s názvem Aréna a svým bigbítovým životem stále žil New Club. Pro moravské hudebníky zajiskřila naděje v podobě nově založené gramofonové firmy v Brně, která se jmenovala Discant, ale bylo to opravdu jen zajiskření a firma měla krátkou existenci.²⁴ Ale nastupující normalizace nešla zastavit. Postupně téměř všechny pražské kluby ukončily svou činnost, například Olympik, Sluníčko, Aréna, F Club. Zanikly kapely Rebels, Framus Five, který ještě stihl vydat desku *Město Er*, a spousta dalších kapel. Na druhou stranu vznikly nové kapely, často ze členů nějaké rozpadlé skupiny. Takto se vyselektovala skupina Plastic people of Universe. Tito bývalý Primitives Group si převzali jméno podle názvu písničky Franka Zappy. Při vystoupení pokračovali v užití vizuálních efektů na pódiu, používali bláznivé kulisy, kostýmy spojené s malováním na obličeji. Například v seriálu Bigbít hovoří o tom, jak fanoušky polévali vodou, házeli na ně rybářskou sítí, rozhazovali na diváky značné množství peří a to vše podporovaly hořící ohně. S touto složkou jim pomáhal student dějin umění Ivan Jirous.²⁵ Další přeorganizovanou kapelou bylo Flamengo, nyní ve složení: Vladimír Mišík, Ivan Khunt, Pavel Fořt, Jan Kubík, Vladimír Kulhánek a Jaroslav Šedivý. Svou činnost Flamengo ukončilo roku 1972, ale ještě vydalo LP desku *Kuře v hodinkách*, na které byly texty prvotně v anglickém jazyce, avšak aby mohla deska vyjít, musely být texty přepsány. Album *Kuře v hodinkách* otextoval básník Josef Kainar.²⁶ V Brně se utvořilo nové uskupení Progress Organization a v Bratislavě Collegium Musicum nebo Gentlemani. Ale i ti se museli vypořádávat s nastupující normalizací.

3.3 Rocková hudba v letech 1970 – 1975

Vývoj české rockové hudební scény byl ovlivněn vládnoucí stranou v Československé republice. Komunistická strana zakládala státní instituce, které centralizovaně dohlížely na kulturní oblasti. Díky svým nařízením a zákonům byly instituce schopny zkrotit vyvíjející se rockovou hudbu, která dle tehdejší ideologie dostatečně nereprezentovala naši zemi a kazila

²³ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 16.

²⁴ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku*. Praha: Delta, 1990. s. 55.

²⁵ Bigbít č. 16 (1967–1971) První československá psychedelická skupina The Primitives Group.

²⁶ Bigbít č. 17 (1967–1972) Vrcholné období skupiny Flamengo – texty Josefa Kainara a album *Kuře v hodinkách*.

mládež. Zásadním krokem pro usměrnění bigbítových skupin bylo vládní usnesení č. 212 z roku 1972, kde se interpreti všech žánrů museli podrobit tzv. rekvalifikační zkoušce.²⁷ Museli potvrdit, že jsou kvalifikovaní pro uměleckou činnost ve svém odvětví. Samozřejmě to často nezáleželo na instrumentálních ani intelektuálních dovednostech. Kvalifikační zkouška byla rozdělena do třech úseků. V první části umělci písemně zpracovávali test hudebních znalostí. Druhou část tvořil ústní, kulturně – politický pohovor, často označováno jako „zkouška z marxismu - leninismu“. Třetí část byla praktická, jednalo se o přehrávky kapely jako celku, ale i jednotlivých jejích členů. V seriálu České televize *Bigbít*, na své rekvalifikace s kapelou Energit vzpomíná Luboš Andršt slovy: „Byly tři kategorie jedna, dva, tři a tam bylo stanovené rozpětí honoráře a měli dokonce stanovený kolik lidí bude mít jedničku a kolik dvojku a jenom kolik trojku. A tak se do toho jako museli vejít, takže si natáhli svoje lidi, svoje známí a ty ostatní museli odříznout.“²⁸ Na to navazuje rozhovor s jedním ze členů rekvalifikační komise Petarem Zapletalem: „Na prvním místě byli uvedeni od Karla Gotta po Helenu Vondráčkovou. Všichni, kdo by měli tu třetí skupinu nebo ten třetí stupeň kvalifikační – ten nejvyšší – dostat zcela automaticky, protože se o jejich práci vědělo a byli to hvězdy televizní, rozhlasové a gramofonové.“²⁹ Někdy se stalo, že se rekvalifikační porota rozhodla kvalifikaci udělit a vzápětí Pražské kulturní středisko, které dohlíželo na tyto zkoušky, kvalifikaci neudělilo a zakázalo činnost některé kapele nebo snížilo kvalifikační stupeň. Radim Hladík, zakladatel skupiny Blue Effect, vystihuje situaci slovy: „Rekvalifikační zkoušky to byl první náraz natvrdo, protože bolševik pochopil, kde nás může nejvíc trefit, to znamená, když nám šáhne na to, co máme rádi a děláme rádi. Když někdo kopal krumpáčem, tak mu těžko mohli něco udělat, takže začaly fungovat pudy, pud sebezáchovy. To znamená, kapela, která normálně hrála oblečená civilně, tak si vzala nejobyčejnější kvádro, kravatku, bílou košili. Ten, kdo měl dlouhé vlasy se pochopitelně snažil, co nejvíc začesat. Kapela, která hrála nahlas, hrála super potichu, prostě vůbec tam nešlo o muziku, ale jen o tu podstatu přežít.“³⁰

K těmto normalizačním okolnostem se rockoví umělci postavili různě. Každý situaci pojal po svém. Někteří byli nuceni najít si běžnou práci, např. v továrně, jiní se stali členy instrumentálního orchestru známého popového zpěváka. Další kapely či její členové emigrovali do zahraničí nebo začali hrát ve sklepech, garážích a vstoupili do scény undergroundu.

²⁷ OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. Hudební rozhledy 43, 1990, č. 12. s. 570.

²⁸ Bigbít č. 18 (1970 – 1975) Rekvalifikační zkoušky (tzv. přehrávky) jakožto zkoušky z marxismu-leninismu.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Tamtéž.

Rock se začal selektovat a tříbit do několika oblastí, aby se vůbec mohl představit veřejnému publiku, i když někdy právě pouze soukromému posluchači. V publikacích se o počátku sedmdesátých let mluví jako o pádu rockové muziky.

3.3.1 Rocková hudba na vesnických tancovačkách

Čistý bigbít se dal stále najít na vesnických tancovačkách nebo mimo Prahu. Repertoár vesnických tancovaček byl z největší části převzatý od světových skupin. Akce se konaly pod záštitou místních organizací, Svazu žen nebo Sboru dobrovolných hasičů a tak dále. Hrávalo se v pohostinstvích, kulturních domem a hospodách. Například na Plzeňsku působily skupiny Bumerang nebo Koule, jenž postupem času změnila své jméno na Vozembouch později na Odysseu. Kapela Koule se skládala z Václava Běhavého, Jana Nového, Josefa Lisca a Jiřího Lokajíčka. V Západočeském kraji dále účinkovala formace Cathedral později Mahagon s členy Oldřichem Říhou a Jiřím Šindelářem. Roku 1972 však Oldřich Říha přešel ke Skupině Františka Ringo Čecha a dal se na populární muziku.³¹

Touto cestou se vydalo nejvíc umělců. Jak již bylo v této práci zmíněno, někteří doprovázeli svým instrumentem zpěváky středního proudu, mezi tyto se řadili Vladimír Kulhánek (Flamengo), Slávek Janda (Exit, Perpetum Mobile), Jan Kubík (Flamengo), Pavel Váně (Synkopy 61, The Progress Organization) a po roce 1975 se k rockové muzice opět vrátili. Ale Petr Spálený (Apollobeat), Karel Černoch, Petr Novák (George&Beatovens), Pavel Fořt (Flamengo), Viktor Sodoma (Matadors), Jiří Korn, Michal Prokop (Framus Five) zůstali v popových vodách na dlouhou dobu nebo navždy. Příkladem zachování bigbítového rysu a zároveň začlenění mezi moderní a populární střední proud je skupina Olympic.³²

3.3.2 Underground

Ti, kterým rekvalifikace nebyla přidělena a nemohli mít oficiální vystoupení, pokračovali ve své činnosti tzv. načerno a tvořili underground. Pojem underground v Československu vystihuje Ivan Jirous: „Z undergroundu mytologického se stal underground ve smyslu kulturně sociologickém, tak jak byl zamýšlen a proklamován na počátku šedesátých let Sandersem, Ginsbergem, Nuttallem, Learym a mnoha jinými pionýry tohoto hnutí. Dokonce se odvažují říci,

³¹ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku..* Praha: Delta, 1990. s. 74.

³² OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě.* Hudební rozhledy 43, 1990, č. 12. s. 567.

že se teprve v podmínkách našeho establishmentu stal undergroundem v pravém smyslu tohoto slova.“³³

Ivan Jirous byl manažerem skupiny The Plastic People of the Universe (PPU) a zároveň zastával obdobnou funkci jako Andy Warhol u kapely Velvet Underground. Obsazení PPU se v sedmdesátých letech střídalo, ale pevné jádro tvořil Vratislav Brabenec, Josef Janíček, Milan Hlavsa, Jiří Kabeš a Jaroslav Wožniak. Plastici mimo převzatý repertoár zhudebňovali básníky, například Egona Bondyho.³⁴ Roku 1973 přistoupili na underground kapely DG 307, Umělá hmota či Bílé světlo. Rovněž se sem řadí skupina Aktual, kterou založil Milan Knížák., V kruzích undergroundu se začíná používat termín „druhá kultura“, jako odlišení od té oficiální a zkonsolidované. V září 1974 pořádá underground svůj I. hudební festival druhé kultury.“³⁵ V zahraničí se underground formoval mezi intelektuálními skupinami nebo umělci, u nás však byl utvářen z bohaté řady odlišných profesí.

Ve spojení s undergroundem se roku 1974 odehrál ve vesnici Rudolfov poblíž Českých Budějovic zásah policejní složky na koncertě, který je označován jako policejní masakr. V hospodě se mělo konat vystoupení Plastic People of the Universe, DG 307 a dalších undergroundových uskupení. Nakonec vystoupila s jedním songem kapela Adept a policejní složky podnikly zásah. Účastníci byli vyzváni, aby opustili sál a začali se odebírat směrem k nádraží. Nicméně se rozcházet nezačali, neboť chtěli vrátit vstupné za neuskutečněný koncert.³⁶ „Příslušníci VB v přilbách a se psy – byly nasazeny pohotovostní oddíly ministerstva vnitra – začali lidi mlátit a najíždět do nich vozy. Lidé bezhlavě utíkali. Heleně Kropíkové, studentce jednoho pražského gymnázia před maturitou, se na útěku rozvázala tkanička u boty. Shýbla se, aby si ji zavázala a mohla utíkat dál. Dostala zezadu pendrekem přes hlavu: „Gestapo,“ ulevila si v šoku. Zatčena, obviněna z napadení veřejného činitele.“³⁷ Lidé se chtěli rozptýlit po Českých Budějovicích, schovat se, ale policisté je stále naváděli na hlavní nádraží, kde pro ně byl vypraven speciální vlak. „Nevím, je-li pravda, že v noci po zákroku musely uklízečky městského národního výboru uklízet podchod, který byl celý zlitý krví. Ale tu krev vidělo hodně mých přátel.“³⁸ Následně byli někteří vyloučeni ze školy nebo dostali sníženou

³³ JIROUS, Ivan M. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997. s. 178.

³⁴ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 91.

³⁵ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 54.

³⁶ JIROUS, Ivan M. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997. s. 333.

³⁷ Tamtéž s. 333.

³⁸ JIROUS, Ivan M. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997. s. 335.

známku z chování a byli jim otřihány jejich dlouhé vlasy. Spousta účastníků následně dostalo tresty podmíněné i nepodmíněné.

Bohužel roku 1974 se stala ještě jedna událost. V Lucerně se po dvou letech konal rockový koncert maďarské kapely Locomotiv GT. Každý, koho rocková muzika zajímala, se do Lucerny chystal, i když každý neměl lístek na tuto akci, ale bylo běžnou praxí, že se mohli na koncert dostat v hloučku těch, co lístky vlastnili. Pasáž Lucerny byla našlapaná enormním davem lidí a netrvalo dlouho a objevily se policejní složky. „Policajti na dav zaútočili. Dav, který neměl kam uniknout, se vyvalil do boků. Prasklo několik skel u dveří do sálu, jimiž pár lidí prolítlo, a několik dalších využilo této příležitosti k průniku. Za malou chvíli ale vyběhli policajti i po schodech ze sálu a začali tady „pracovat“. Ze tří stran tísněný dav se tedy vyvalil jediným směrem, který byl volný. Velkými skly, která oddělují bufet Lucerna od pasáže. Ti, co byli u skel, měli smůlu. Z davu se začal ozývat hysterický křik umačkávaných lidí, který posléze přešel do skandovaného pokřiku: „Gestapo, gestapo, gestapo!“ Policajty křik trochu zarazil a na chvíli se stáhli. Tlak uvnitř davu se trochu uvolnil a lidi, kteří propadali do bufáče, se vymáčklymi skleněnými výlohami vraceli zpět do pasáže. Až na jednoho. Na zemi, pod stolkem, zůstal ležet asi čtyřicetiletý náhodný chodec.“³⁹ Jelikož se záchranná služba dostávala přes hlouček lidí velice obtížně, muž zemřel.

3.3.3 Jazzrocková hudba

Tohle byl underground, ale rocková hudba mohla být provozována veřejně v různých fúzích s existujícími žánry, které nebyly trnem v oku režimu. Mikoláš Chadima se o jazzrocku vyjádřil: „To byl zase nějaký takovej jako se neříkal rock’n’roll v šedesátých letech a vymyslel se bigbít a to nebyl takovej malér, aby se to líp povolovalo. Já se pamatuji, že kapely, který hrály tenhle druh muziky, tak se tomu říkalo rock jazz ještě. A pak najednou v Čechách z toho vzniknul jazz rock a najednou vlastně člověk mohl hrát i na elektrickou kytaru a nebyla to ta ideologická diverze.“⁴⁰

Jednou z těchto fúzí bylo spojení s jazzem. Blue Effect, který se přejmenoval na Modrý Efekt a později používal označení pouze M. Efekt, změnil obsazení, místo Vladimíra Mišika byl přijat Lešek Semelka. Lešek Semelka ovládal navíc klávesy, a tak kapela M. Efekt mohla produkovat více instrumentální skladby. Vznikla spolupráce mezi Jazz Q a M. Efektem a natočili

³⁹ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock’n’rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 60.

⁴⁰ Bigbít č. 20 (1970–1980) Jazzrock v Československu.

instrumentální desku *Coniunctio*. První strana alba obsahuje pouze skladbu *Coniunctio I* a délka kompozice je 19 minut a 15 sekund. Druhá strana alba zahrnuje kusy *Návštěva u tety Markéty, vypití šálku čaje; Asi půjdem se psem ven* a *Coniunctio II*. Některé skladby byly z jazzové tvorby Jiřího Stivína a Martina Kratochvíla z Jazz Q, *Návštěva u tety Markéty, vypití šálku čaje* se rovnala rockové tvorbě Radima Hladíka a další byly fúzí mezi rockem a jazzem. Díky hře na flétnu Jiřího Stivína se album místy přibližovalo tvorbě Jethro Tull.⁴¹ M. Efekt nahrál společně s Jazzovým orchestrem Československého rozhlasu album *Nová syntéza*. Deska vyšla roku 1971 a nacházely se zde skladby čistě instrumentální. To byl důvod proč vládnoucímu režimu spojení mezi jazzem a rockem tolik nevadilo, neboť jazz rock neobsahoval texty. Modrý efekt hrál ve složení Radim Hladík (kytara), Lešek Semelka (klávesy), Vlado Čech (bicí) a Jiří Kozel (baskytara), Jazzový orchestr Československého rozhlasu řídil Kamil Hála. První skladba s názvem *Má hra* z alba *Nová syntéza* dala základ songu z roku 2003 francouzské kapele ONE – T, která použila sample z nahrávky pro svůj singl *Magic Key*. O tři roky později vznikla *Nová syntéza 2*, místo Jiřího Kozla hrál na baskytaru Josef Kůstka, který ovládal navíc elektrické housle. *Nová syntéza 2* zahrnovala i zpěv Leška Semelky a Josefa Kůstky se sborem. Díky spolupráci s jazzem se M. Efekt dostal na dva Jazzové festivaly. Radim Hladík podotýká: „Já jsem si nikdy nemyslel, že hrajem jazz nebo něco takového. My jsme vždycky hráli tak, jak nám zobák narost a vždycky jsme se o to snažili. To už byla záležitost kritiků a nebo dejme tomu doby, že se ve světě začal hrát ten jazz rock, ale my jsme k tomuto nepřistoupili z nějaký přímo inspirace světový, pro nás to byl logickejší a zákonitější vývoj.“⁴²

Do jazzrocku se zařadil Luboš Andršt, dřívější člen George & Beatovens nebo Framus Five, který s Jazz Q a Martinem Kratochvílem zpočátku tvořili kvarteto a roku 1973 vzniklo album *Pozorovatelna*. Posléze skupina začala nabírat další instrumenty. Přidala bicí, za kterými seděl Michal Vrbovec, baskytaristu Alexandra Čihaře a na congo hrál Jiří Tomek. V Jazz Q zpívala zahraniční zpěvačka Joan Duggan, ale i František Franc.⁴³ Jazzrockovým obdobím prošla i kapela Energit, kde začal působit Luboš Andršt. Ostatní členové Energitu byli z Flamenga. Představiteli jazz rocku se stali Michael Gera, Pavel Kostiuks, Zdeněk Fišer a Jaromír Helešic s kapelou Impuls. Pro posluchače bylo spojení jazzu a rocku atraktivní i proto, že tam cítili atmosféru bigbítu.

⁴¹ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 67.

⁴² Bigbít č. 20 (1970–1980) Jazzrock v Československu.

⁴³ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 74.

3.3.4 Alternativní scéna

Muzikanti, kteří se nenašli v hudbě apolitického undergroundu ani v oficiální populární hudbě, museli hledat alternativu. Stejně jako undergroundové skupiny, tak ani alternativní soubory se nedostaly do médií a měly zákaz nahrávat gramofonové desky. „Underground v té době bylo uzavřené, velmi striktně uzavřené společenství a ta alternativa tady byla vedle, proto já si nemyslím, že by se tomu mělo říkat šedá zóna, mnohem lepší je říct, že zatím co bohem toho undergroundu byli Velvet Underground, tak bohem té alternativy byl Frank Zappa.“⁴⁴ Miloš Čuřík dal podnět k rozvíjení se české alternativní hudby, když otevřel roku 1972 klub Labyrint na Invalidovně. Předtím fungoval pod vedením Miloše Čuříka klub Cíl. Miloš Čuřík byl činný člověk a kromě pořádání koncertů v klubu Labyrint promítal zajímavé filmy, přednášel nebo pořádal besedy s Bohumilem Hrabalem. V Labyrintu byly položeny kořeny české alternativní hudby. V klubu vystupovala kapela Buben Power Stehlík, která svůj název změnila později na Stehlík. Mezi svými nástroji měli ručně vyrobenou kytaru, tympány, housle a hráli v kápích na potměném jevišti. Za nějaký čas se instrumentální obsazení změnilo na kytaru, bicí a basu. Hráli tak, jak předtím obecně nebylo zvyklé, nebylo to nic, co už na české scéně bylo, ale něco původního.⁴⁵ U zrodu kapely Stehlík byl kytarista Miroslav Fiala, bubeník Petr Křečan a baskytarista Lubomír Fidler. „Dnes bychom v monotónně se opakujících basových figurách našli prvky minimal music, jak je o deset let později využíval Fidler u Oldřicha Janoty. A Křečanův styl hry na bicí soupravu, sestavenou z velkého dechového bubnu a hrnců, předešel Cutlerův způsob hry, nad nímž odborníci a publikum žasli až o sedm let později. Nedá se říci, kdo tu hraje sólo a kdo doprovází. Projev tria je velmi kompaktní a uhrančivý.“⁴⁶ Alternativní hudba se utvářela i pod vedením Jaroslava Jeronýma Neduhy, jenž spravoval tenisové kurty a v prostorách sportovního zařízení se po nocích konaly jam sessiony. Stálými hosty byla kapela Extempore, ale na návštěvu přicházeli Pavel Trnavský, Michal Pavlíček, Jiří Jelínek a dále písničkář Pavel Třešňák nebo skupina Marsyas. Stejně jako v programu Miloše Čuříka, zde byly promítány umělecké filmy a vznikala časopis. Na počátku svého vzniku skupina Extempore obsahovala více folkové prvky, ale zanedlouho se složení kapely změnilo a s tím i hudební ráz uskupení. Skupinu v roce 1974 tvořili Jaroslav Jeroným Neduha, Vlasta Marek, Jiří Hradec a Jerry Tomášek. Poprvé na veřejnosti vystoupili v pořadu *Pohřeb funebráka* v klubu na

⁴⁴ Bigbít č. 28 (1969–1978) Česká alternativní scéna, také vliv Franka Zappy.

⁴⁵ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 55.

⁴⁶ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 84.

Rokosce, kde se přestěhoval program Labyrint M. Čuříka.⁴⁷ Nově otevřený prostor na Rokosce nesl název Rockové a jazzové centrum, také zde měl svá vystoupení progresivní písničkář Vlasta Třešňák, naproti tomu na Rokosce koncertovali M. Efekt. Roku 1974 se Miloši Čuříkovi podařilo zorganizovat amatérský festival rockových kapel. Festival proběhl na Rokosce a zúčastnily se skupiny Inrou, Žízeň, Zakázané uvolňování bratří Cihelků a Combo Franty Hromady.

3.3.5 Čtvrť Hanspaulka

V hospodě U Tyšerů, která se nacházela ve vilové čtvrti Hanspaulka v pražských Dejvicích, se scházeli jedinci se zájmem o rockovou hudbu. Společnost v Houtyši, jak se také místu říkalo, hrála pro sebe a přátele. Stálí hosté donesli do hospody klavír a spolu s dalšími instrumenty tvořili muziku, jenž jim byla blízká. Lidé z Hanspaulky na sebe vzájemně působili a přilákali široké aktivní publikum, které mělo stejný zápal pro muziku. O Houtyši se mohlo doslechnout větší a čtvrti vzdálenější množství lidí díky časopisu *Lógr*, který psal a vydával zdejší Jaroslav Miller. Z širokého množství lidí se vyselektovalo pár výrazných osobností a vznikly další kapely. Utvořila se zde bluesová skupina Žízeň s Ivanem Hlasem a Ondřejem Hejmou. Svá nadání v Houtyši rozvíjeli Vladimír a Richard Tesaříkovi i Petar Introvič. Rockový přínos hanspaulské komunity nebyl zanedbatelný, a tak není překvapením, že se ze společenství talentovaných lidí vyvinuly kapely Žlutý pes, Yo Yo Band, Hlava B, Bluesberry nebo Krausberry a další.⁴⁸

3.3.6 Katapult

Kapela Katapult zaplnila prázdné místo mezi atonálními tóny jazz rocku a složitou tvorbou alternativní scény. V českém prostředí chyběla kapela, která by hrála jednoduchý bigbít „o čtyřech akordech“. Na tuto tvorbu nekomplikované a snadno zapamatovatelné melodie byly pozitivní i negativní reakce. Negativní postoje zaujaly jiné existující rockové kapely, především alternativní skupiny, jejichž tvorba byla promyšlenější a náročná. Pozitivní odkaz Katapultu se nacházel právě v lehce zapamatovatelných popěvcích, které se staly tvůrčí jiskrou pro vesnické

⁴⁷ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 85.

⁴⁸ Bigbít č. 22 (1972–1983). Skupiny a interpreti z pražské Hanspaulky.

rockové kapely. Petr Kolár a Jaroslav Špulák v knize *Ohlasy písní českých* píší o tom, že Katapult měl silnější vliv na nastupující generaci než Jiří Schelinger. Katapult se řadí mezi hardrockové kapely, avšak skupina svoji tvorbu označovala za „maximum rock“. Poprvé vystoupili roku 1976 jako pětičlenná kapela ve složení Oldřich Říha, Jiří Šindelář, Anatoli Kohout, Vladimír Krampol a Lída Podubecká. Ještě ve stejném roce začali vystupovat jako trojice Říha, Šindelář, Kohout, ale zanedlouho byl i bubeník Tolja Kohout nahrazen Jaroslavem Kadlecem.⁴⁹ Skupina vydala svou první SP desku *Půlnoční závodní dráha/ Lesní manekýn* a měla enormní úspěch. Kapela neuspěla u rekvalifikačních zkoušek, aby mohla hrát na profesionální úrovni, tak začala hledat agenturu, která by zprostředkovávala produkci. Skupina Katapult měla zákaz vystupovat v Západočeském kraji a později i v Táboře. Katapult účinkoval v pražských klubech Amfora, D- klub, Futurum, na studentských kolejích a tak dále. V téže roce jako první SP desku, vydali i další singl *Já nesnídám sám/ Tichá pošta*. Roku 1977 Katapult nahrává *Hlupák váhá/Nebreč, kdyby za to stál* a *Vlaky v hlavě/Nalad' si život do C-dur*. Desky mají opět nesmírný úspěch, což dokazuje počet prodaných kusů, jenž se blíží k rekordnímu číslu sto padesáti tisíc. Dostali se do agentury Krajský podnik pro film, koncerty a estrády. Vrací se Tolja Kohout a Katapult začíná nahrávat první LP desku. Poprvé byla kapela zařazena do kategorie *Skupina roku* ve Zlatém slavíku a získali čtvrté místo. LP deska vyšla roku 1978 a obsadila první příčky prodeje u Supraphonu. Ve Zlatém slavíku dosáhli druhého místa. Skupina za rok odehrála dvě sta třicet koncertů. Katapult vystupoval i na Slovensku a mohli opět hrát v Táboře a na Plzeňsku, ale přišel zákaz účinkovat v hlavním městě. Kromě LP desky vyšel i singl *Katapult/Blues*. V roce 1979 následovaly singly *Až/Svobodárna* a *Maturant/Jsou špatný dny* a nová LP deska s názvem *Katapult 2006*. Do kapely přichází nový člen, bubeník Milan Tutsch, ale nenaplnil požadavky Katapultu a je vyměněn za Jiřího Stárka. Skupina pořádá zájezdy do Německé demokratické republiky a Polska, vystupuje v televizi, avšak zákaz koncertování v Praze trvá a opět se znovu objevuje zákaz hraní v Plzni. Ve Zlatém slavíku získali nejvyšší příčku a stali se nejlepší skupinou roku 1979.⁵⁰ Skupina Katapult vystupuje i v roce 2013, avšak z původního jádra zůstal jen Oldřich Říha.

⁴⁹ KORÁL, Petr – Špulák, Jaroslav. *Ohlasy písní těžkých: Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin*. Praha: Hakon Euro s. r. o. ve spolupráci s redakcí Rock & Pop, 1993. s. 29.

⁵⁰ Viz oficiální internetové stránky skupiny Katapult. Dostupné na [www: <http://www.katapult.cz/jak-sly-roky>](http://www.katapult.cz/jak-sly-roky)

3.4 Vývoj rockové hudby po roce 1975

3.4.1 Jazzová sekce

Vrcholná éra jazz rocku spadá do let 1975 – 1977, kdy mohl kulminovat v jazzrockových dílnách na Pražských jazzových dnech.

Milan Dvořák, Jan Seik a Karel Srba podpoření skupinou publicistů, muzikantů a jazzových stoupců měli přání založit spolek, který by měl jedno společné – zájem o jazz. Rozhodli se napsat dopis na Ministerstvo kultury a vnitra, který by jim odsouhlasil a povolil činnost. V době sedmdesátých let, kdy se všechny organizace a sdružení rušily, dopadla roku 1969 stejně i tato žádost o založení České jazzové unie. Ministerstvo navrholo, aby se jazzové sdružení spojilo s nějakou další zájmovou organizací, jímž se následně stal Svaz hudebníků České socialistické republiky, který měl zaštitit činnost lidových hudebníků neboli amatérů. Roku 1971 vznikla organizace Jazzová sekce, která byla velmi důležitá na scéně nejen jazzové, ale i rockové.⁵¹

Do druhé poloviny sedmdesátých let čítala Jazzová sekce kolem tří stovek členů. Jazzová sekce si dala za úkol podporovat tři jazzové festivaly, které byly povoleny Ministerstvem kultury. Koncerty se konaly v Mladé Boleslavi, ve Slaném a Přerově. Avšak svou pravidelnost si zachoval pouze festival ve Slaném. Jazzová sekce se věnovala i publikační činnosti a pro jazzové fanoušky vydávala bulletin Jazz.⁵² Nejvýznamnější funkcí Jazzové sekce od roku 1974 bylo pořádání Pražských jazzových dnů. Počet členů v Jazzové sekci se zvýšil k osmi stům. V druhé polovině sedmdesátých let se navíc součástí Pražských jazzových dnů staly Jazzrockové dílny. To znamenalo, že se na pódiu střídaly dva póly odlišných žánrů. Jednalo se o vzájemné uznávání. Počet členů opět vzrostl a překročil hranici tři tisíc.

Roku 1974 se konaly první Pražské jazzové dny a byly větší měrou jazzového popřípadě jazzrockového charakteru. Od tohoto roku se Pražské jazzové dny pořádaly dvakrát ročně.

V březnu roku 1975 si byli pořadatelé vědomi, že prostory Radiopaláce nejsou natolik velké, aby se zde vešli všichni zájemci druhé přehlídky Pražských jazzových dnů. Z toho důvodu se Jazzová sekce rozhodla přemístit část koncertů do Lucerny. První den pojmenovaný Ragtime a Boogie Woogie byl opět ve znamení tradičního jazzu. V Radiopaláci koncertoval Tandem Stivín&Dašek, Volf Jazztet, Nové jazz sanatorium L.H., Cellula Jazz Laco Decziho a jiné jazzové soubory. V Lucerně večerem provázel Miloš Čuřík, který uvedl postupně na pódium brněnskou skupinu CH.A.S.A, kapelu Mahagon, Impuls, Jazz Q s Martinem Kratochvílem

⁵¹ KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 14.

⁵² KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 16.

a zpěvačkou Joan Duggan. Nakonec vystoupila kapela Energit s Lubošem Andrštem. V jazzrockové dílně zazpívali C&K Vocal rovněž s Joan Duggan. Z této jazzrockové dílny vzešla živá nahrávka s interprety Impuls, CH.A.S.A. a Jazz Q. Fanoušci jazzrockového festivalu věděli, že se musí chovat tak, aby pořadatelům nezpůsobili potíže a nezapříčinilo to konec pro rock i jazz.⁵³

Ve stejném roce se konaly třetí Pražské jazzové dny. Tentokrát pod názvem Revival a Swing. Dramaturgie Dnů byla podobná jako na předchozích PJD. Účastnili se tradiční jazzové kapely – Classis Jazz Collegium, Pražský dixieland, Tradition Jazz Studio, Swing kvartet, Metropolitan Jazz Band. Večer pokračovali soubory Free Jazz Trio Olomouc, SHQ, Jazz Sanatorium, Pražský Big Band a jako vždy Tandem Stivín&Dašek. V Jazzrockové dílně se pak objevily staré tváře jazzrockerů z Energitu, Mahagonu, Impulsu, Jazz Q, C&K Vocal. Ale i nové tváře - slovenská kapela Fermáta, Modus z Turnova. Dále i nová kapela Bohemia, kde působil bývalý člen M. Efektu Lešek Semelka a někdejší člen kapely Flamenga Jan Kubík. V neposlední řadě se představil Vladimír Merta a Čundrgrunt. Všechny koncerty se konaly v Lucerně.⁵⁴

Čtvrté Pražské jazzové dny roku 1976 byly rozplánovány do pěti dnů a členové Jazzové sekce nabyli přesvědčení, že si sami s organizací nevystačí. Z toho důvodu oslovili OKD Prahy 8, jenž poskytl prostory na Rokosce pod záštitou Miloše Čuříka. Spolupořadatelem se stal i Kulturní dům hlavního města Prahy a nabídl tak prostory Městské knihovny. Lucerna zůstala jako místo konání velkých koncertů. Rockovému žánru se vymezil větší prostor, a to do takové míry, že jazzoví členové se ocitli v menšině. První den se věnoval tvorbě Jaroslava Ježka a tradičnímu jazzu v Městské knihovně. V Centru Rokoska probíhal program neoficiálních rockových skupin za doprovodu Miloše Čuříka, který představil folkrockovou kapelu Marsyas nebo progresivního písničkáře Vladimíra Mertu. Dále kapelu Extempore s kytarovými hráči Michalem Pavlíčkem a Jiřím Jelínkem či skupinu Elektrobus, která zaujala svým alternativním pojetím a zajímavými českými texty. Alternativní Elektrobus bral inspiraci ve Franku Zappovi a kromě Mikoláše Chadimy byli členové Pavel Richter, Tomáš Zetek a Tomáš Vykoukal. Skupina Elektrobus se po necelém roce rozpadla. Na Rokosce pak vystoupil soulový Yo Yo Band, Skupina tradičního jazzu ČSA, Frekvence Novum, Fluidum a další amatérské kapely.⁵⁵ V Lucerně měla velký úspěch skupina Etc... se zpěvákem Vladimírem Mišíkem, Mahagon, Combo FH, Skupina Jiřího Stivína, Tlön nebo kapela Nikomu ani Moog, ve které vynikali tři hráči na klávesy – Emil Viklický, Karel Růžička a Gabriel Jonáš. Pražských jazzových dnů se

⁵³ HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 10. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/)

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ Tamtéž.

nezúčastnil M. Efekt, neboť Radim Hladík uvedl, že tvoří jinou hudbu než je jazz. Následující dny byly věnovány opět swingu a modernímu jazzu. Jazzrockové dílny se pro velký zájem konaly dvakrát v tentýž den.⁵⁶

Roku 1977 se na pátých Pražských jazzových dnech objevila poprvé po letech na oficiálních prknech Lucerny amatérská alternativní kapela Extempore (Rock and Jokes Extempore Band). Vystoupení Extempore bylo součástí projektu *Milá čtyř viselců*, art rocková opereta z dob třicetileté války. Libreto napsal Jaroslav Jeroným Neduha a hudbu složil Mikoláš Chadima a další. Program doprovázelo pantomimické vystoupení souboru Paskvil pod taktovkou Pavla Kočího. Od roku 1977 se Jazzová sekce zaměřila na alternativní kapely, snažila se tento žánr co nejvíce podporovat a představit veřejnému publiku.⁵⁷ Dny trvaly sedm dní a vystřídaly se formace nejrůznějšího ražení – oficiální i amatérský rock a jazz, underground, blues, alternace, jazzrock, ryzí jazz, poslechové diskotéky. Například poslední večer představil Jiří Stivín skladbu s názvem *Lahve plné alchymistů*, při níž použil lidskou klaviaturu. „Ovládal žárovky umístěné na čelenkách asi dvacítky spoluhráčů. Ti měli v rukou vodou naladěné především pivní lahve a každý na tu svou vyloudil táhlý zvuk v okamžiku, kdy se mu nad čelem rozsvítilo.“⁵⁸ V rámci Pražských jazzových dnů se promítal dříve nepovolený film *Bezstarostná jízda*. V Jazzrockové dílně se představilo duo klavíristy Emila Viklického a kytaristy Luboše Andršta, kapela Bohemia, Etc... a Mahagon.

Šesté Pražské jazzové dny se konaly až po více než roce. Jazzová sekce program rozvrhla do deseti dnů a smísila se tu široká škála žánrů a forem. Místa konání zahrnovala Divadlo hudby, Lucernu, klub Malostranské besedy a sál Městské knihovny. Vystoupilo nepřeborné množství kapel a uskupení. Dny se obohatily přednáškami či besedami a byly přijímány i další hudební žánry. Svá vystoupení uskutečnily nové a staronové kapely s odlišným uskupením. Představila se mýtická skupina Žabí hlen, psychedelická kapela s prvky folku F.O.K., Synt Art Jazz, hanspaulské Bluesberry, progresivní hard rocková kapela Švehlík, Expanze, Spektrum z Brna a mnoho dalších. Pořadatelé byli pro tentokrát nemile překvapeni nízkou účastí v Lucerně, kde publikum zhlédlo Jazzový orchestr Československého rozhlasu, Big Band V. Kozla, OPSO, Volf Jazztet, Kvartet Milana Svobody a vítěze publicistické ankety kapelu Expanzi. V Divadle hudby vedl přednášku o novém silném hudebním proudu s názvem Punk rock Josef Vlček. Skupina Extempore si připravila projekt *Dům č. p. 112/34*, v němž se propojila amatérská kapela s profesionálním uskupením C&K Vocal. Jazzrock se pomalu stahoval do ústraní, už

⁵⁶ HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 10. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/)

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 128.

nevyvolával zájem jako předtím, a tak se tento jev projevil malou účastí na Jazzrockových dílnách v Lucerně.⁵⁹

V roce 1978 se zájem přenesl na jiné odvětví žánrů než byl jazz. Republiku ovládaly nekomplikované a lehce zapamatovatelné melodie skupiny Katapult, hard rock Skupiny Františka Ringo Čecha s chraplavým hlasem Jiřího Schelingera, M. Efekt už delší dobu hrál art rock, utvářel se nový punkový žánr a na diskotékách zněly pravé taneční songy od Boney M nebo Bee Gees. Sedmé Pražské jazzové dny se zkrátily na čtyři dny a koncerty neměly k dispozici tolik prostoru pro realizaci jako na předchozích ročnících. V Radiopaláci se opět sešly Bluesberry z Hanspaulky a kapela Žabí hlen. První den patřil amatérské skupině F.O.K., folkovému Pentagramu, Jazz Tělu, Synth Art Jazzu, rockové kapele s mladistvým obsazením 0,5 l nebo například Classic Rock'n'roll Bandu. Večer zpestřil rockový orchestr obohacený o smyčce s názvem Ka-Fu. Druhý den se konala přednáška o Johnu Cageovi, kterou vedl Petr Rezek. Do Jazzrockové dílny si například program s názvem *Nouzové přistání* připravil Michal Kocáb a zaujal i Jiří Stivín, který pro tentokrát rozdál hráčům pískátka a společně s nimi improvizoval.

Při osmých Pražských jazzových dnech se pořadatelé rozhodli pozměnit koncepci přehlídek. Jazzrockové dílny vyřadili z programu a na koncerty se zvalo za pomoci vlečky, na které byli umístěni muzikanti z Klikarovy kapely a svými nástroji vybízeli k navštívení Dnů. První den pod taktovkou Kamila Hály vystoupil Jazzový orchestr československého rozhlasu a poté se na pódiu představil Laco Déczi s Jazz Cellula. Další den se předvedlo uskupení Milana Svobody Pražský Big Bang nebo skupina Expanze, v níž účinkoval Michal Pavlíček. Osmé Dny přinesly české scéně zájem o hnutí Rock in Opposition, jenž z Velké Británie přinesla skupina Art Bears z ní vytvořené duo Frith a Cutler. „Art Bears patřili k mezinárodnímu hnutí Rock in Opposition, které vnímalo svět velmi levicově. Mluvílo o buržoazii a jejím apokalyptickém a ustrašeném pohledu, a naopak o revolučním pohledu proletariátu, jediné to třídy, která má budoucnost.“⁶⁰ Koncerty probíhaly opět v Lucerně, navíc v Janáčkově síni a hale na Folimance. Celkově osmé Pražské jazzové dny podaly nesporný důkaz hudební kvality.

Deváté Pražské jazzové dny roku 1979 byly i přes dobu trvání pouhých tří dnů bohaté. Tyto Dny se zapsaly do historie i z hlediska písemného projevu Josefa Vlčka s názvem *Úkoly české alternativní hudby*. Josef Vlček se ve dvaceti jedna bodech snažil pojmenovat či definovat československou alternativní scénu a podával návod amatérským rockovým souborům.

⁵⁹ HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 12. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/)

⁶⁰ KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999. s. 163.

V normalizačním období šlo o ostré prohlášení a Mikoláš Chadima se proto k тезím vyjádřil slovy: "S většinou těchto bodů jsem souhlasil. Ale! Do hlavy se mi vtírala neodbytná myšlenka: Není zbytečné vyřvávat takhle nahlas to, co většina lidí, kteří se kolem alternativní rockové muziky motají, dobře ví? Neuškodí to spíš věci než naopak? Vždyť je to v podstatě veřejná výzva k boji proti tomu, co si pod slovem kultura představují mocenské složky našeho socialisticky realistického státu! Tohle nám přece Oni jen tak nedarují!"⁶¹ Hranice tolerance zřejmě byla překročena a deváté Pražské jazzové dny se staly posledními. Koncerty byly pod stálou kontrolou policejních příslušníků a jiných složek. Vystoupení se už nekonala v prostorách Lucerny. Koncerty probíhaly ve sportovním areálu na Folimance, Divadle hudby, Radiopaláci a v karlínském sále U Zábranských. Představilo se velké množství pestrých uskupení, avšak vystoupení se nesla v duchu mocenských kontrol.

3.4.2 Art rock

Vývojová linie českého rocku se pustila dalším směrem a vytříbil se art rock. Definici uvedl Josef Vlček v knize *Rockové směry a styly*: „ART-ROCK. Jeden z nejrozporuplnějších termínů v rockové hudbě. Rozumíme jím: 1/ Všechny proudy rockové hudby s ambiciózním cílem vytvářet v první řadě umělecké dílo a z toho vyplývající tendenci nadřazovat uměleckou hodnotu významu obchodnímu; 2/ proud multimediálního rocku, „syntetické umění“ (např. videopop, scénický rock, různé kombinace s baletem, zadními projekcemi, fúze s divadlem apod.) Velmi často spolu oba významy souvisejí. Každá doba však tímto pojmem označuje jiný druh hudby. Za art-rock byl označován glitter, tvorba skupin typu Yes a Genesis, punk atd.“⁶² V českém prostředí zakotvil art rock v druhé polovině sedmdesátých let a vrchol art rocku pokračoval na přelomu let sedmdesátých a osmdesátých. Oproti zahraničí dorazil art rock do Československa asi o deset let později z důvodů politických, které tato práce již popisuje. K českým představitelům se řadí Blue Effect, Progres 2 a Synkopy 61. Kapela Blue Effect si od počátku založení v roce 1968 prošla žánry rhythm&blues a jazz rock, v lednu roku 1977 ale vydala první art rockovou desku *Svitanie*. Ačkoliv album obsahovalo čtyři skladby, celková stopáž přesahuje čtyřicet minut. Na nahrávání *Svitanie* ve studiu Opus se podílel Radim Hladík, Vlado Čech, Oldřich Veselý a Fedor Frešo, který se po vydání desky vrátil do slovenské skupiny Collegium Musicum. Album je téměř celé instrumentální, kusy *Vysoká stolička*, *dlhý popol*

⁶¹ CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock'n'rollu sedmdesátých let*. Brno: Host, 1992. s. 240.

⁶² VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988. s 10.

a *V sobotu popoludní* nezahrnuje text vůbec. Skladba *Ej, padá, padá rosenka* je variace lidové písně. Textař nezůstal skryt u poslední nahrávky s názvem *Svitanie*, jejíž text napsal Jaroslav Hutka.⁶³

Do skupiny se z Bohemie vrátil Lešek Semelka a s ním příslib, že se Blue Effect na další desce vrátí ke kratším písničkám. Roku 1979 vyšlo album *Svět hledačů* s pěti skladbami, závazek kratších kusů nebyl splněn. Avšak skladby byly nazdobené a členěné a také využívaly syntetizátorů.⁶⁴ První strana alba obsahuje kompozice s názvem *Za krokem žen* s textem Jaroslava Hutky a *Hledám své vlastní já* a *Rajky* otextované Pavlem Vrbou. Pavel Vrba napsal text i pro druhou stranu ke skladbám *Zmoudřením babím létem* a *Zázrak jedné noci*, hudbu k těmto kusům složil Lešek Semelka. Radim Hladík zhudebnil díla *Za krokem žen* a *Rajky*, ke skladbě *Hledám své vlastní já* složil hudbu Oldřich Veselý, který po dokončení alba odešel zpět do Synkop 61.⁶⁵

3.4.3 Osobní zkušenost člena amatérské kapely

I v druhé polovině sedmdesátých let existovala v Československu řada kapel, která hrála na tanečních zábavách. Například ve Zlínském kraji hrála v letech 1977 – 1979 kapela Spektrum se členy Jaromír Minařík, Radek Chytil, Jaromír Kovařík, Milan Janoušek a Ladislav Klofáč. Instrumentální obsazení se rovnalo dvěma elektrickým kytarám, basové kytare, klávesám, bicím a zpěvu. Podle slov Jaromíra Minaříka se jejich repertoár utvářel ze skladeb zahraničních skupin hard rockové kapely Scorpions, britské rockové skupiny Queen, americké hard rockové Van Halen, německé Accept, glam rockové kapely Kiss a Smokie, maďarské progresivní Omegy, britské Uriah Heep, Deep Purple, Black Sabbath, Slade, Pink Floyd, kanadské Bachman-Turner Overdrive, Status Quo a ze skladeb Suzi Quatro. Z českých interpretů to byla skupina Olympic, Katapult, Skupina F. R. Čecha, Abraxas, Pumpa, Progres či Turbo.

Taneční zábavy se konaly pod záštitou Osvětové besedy Záříčí v městech Kroměříž, Přerov, Chropyně, Zlín, Hulín, Kojetín a jejich okolních vesnicích. Do Kroměříže kapela Spektrum docházela každý rok před kvalifikační komisí. Hodnocení se udávalo v procentech a pro zvýšení kvalifikace si mohla skupina přijít i za půl roku. V roce 1977 byla kapela ohodnocena deseti procenty a to stačilo k tomu, aby kapela mohla začít vystupovat, za půl roku

⁶³ Viz oficiální internetové stránky skupiny Blue Effect. Dostupné na [www: <http://www.blueeffect.cz/homepage/>](http://www.blueeffect.cz/homepage/)

⁶⁴ LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. s. 116.

⁶⁵ Viz oficiální internetové stránky skupiny Blue Effect. Dostupné na [www: <http://www.blueeffect.cz/homepage/>](http://www.blueeffect.cz/homepage/)

už získali čtyřicet procent a za další půl rok sedmdesát procent. Když se členové kapely po roce 1980 vrátili z vojny, jejich kvalifikace se rovnala devadesáti procentům. Kapela Spektrum dostala nový název Krokus. Kvalifikační zkoušky zahrnovaly přehrávky celé kapely i jednotlivců. Dále znalosti dějin hudby, not a všeobecné znalosti – například, kdy bylo založené Národní divadlo a první opera v něm odehraná. Podle výpovědi J. Minaříka se kapela nikdy nesetkala s problémy nebo zákazy vystupování. Honorář se dělil podle procent za prvé za hru – na kolik nástrojů jednotliví členové hráli a za druhé za amortizaci – vlastní aparatura, doprava apod.

4 Život Jiřího Schelinger

Dětství Jiřího Schelinger

Jiří Schelinger se narodil 6. března roku 1951 ve vesničce s názvem Bousov.⁶⁶ Za jedenáct měsíců přišel na svět bratr Milan. Oba bratři vyrůstali v prostředí, v němž dennodenně přišli do styku s muzikou, dalo by se říci, že byli „naloženi do hudby“.

Otec Josef Schelinger byl učitel hudby a mezi jeho žáky patřili například Radek Tomášek, Jiří Korn, Pavel Šteidl a kromě soukromého vyučování přednášel i na Osvětové besedě nebo posléze na LŠU. Pan Josef Schelinger neměl pro tehdejší dobu příliš dobrý kádrový profil, neboť odmítl vstoupit do Komunistické strany Československa⁶⁷.

Otec Josef viděl ve hře na klavír základ hudebního vzdělání, a tak také Jiří začínal u klasického pianu. Později přešel ke kytarě, pan Schelinger měl pochopení a byl rád, že syn hraje. Jirka přehrával skladby především z rádia Luxemburg.⁶⁸ Dostal se tak k němu ze začátku rock 'n' roll a jména jako Elvis Presley, Buddy Holly a později pak hlavně Beatles a Rolling Stones. Když se pak objevily v blízkosti Jirky první desky Beatles, byly velké spory, kdo si desky přehraje na gramofonu jako první a zároveň konečně posluchači Luxemburgu viděli jak „Brouci“ vypadají. Nebylo překvapením, když se začali mladí lidé stylizovat do podoby Johna Lennona, Paul McCartneyho, George Harrisona a Ringo Starra.

Jiří Schelinger stejně jako ostatní děti musel nastoupit povinnou školní docházku a současně začal chodit na hodiny hudební výchovy k profesorovi Pourvi. Po dvouletém

⁶⁶ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. Česká televize. 1997.

⁶⁷ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s 12.

⁶⁸ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 38.

vyučování hudebních základů u profesora odešel Jiří do Lidové školy umění. Byl v něm rozpoznán mimořádný hudební talent, začínal zde na kytaru a později přešel na klavír i housle. Byly dny, kdy Jirka zvládl hrát na kytaru doma celou noc. Jeho otec konstatuje jaká to byla škoda, když Jiří nešel studovat a prohlubovat si své znalosti na konzervatoř. Paní Schelingerové se zdálo, že Jirka postupem času litoval, že nemá potřebné znalosti z konzervatoře.⁶⁹

Nothing But Nothing

Po deváté třídě Jiří Schelinger nastoupil do učení v oboru instalatér, ale již v posledním ročníku základní školy spoluzaložil skupinu Nothing But Nothing, jejíž doba trvání byla dva roky. Jiří hrál na sólovou kytaru a zpíval. Už tehdy se projevovalo jeho charakteristické zabarvení hlasu a náznaky tzv. nemocného hlasu. V kapele působil Jiří Svěrák, který hrál na klávesy a rovněž zpíval. Na kytaru hrál Ruda Kudrnáček a na baskytaru Láďa Pasek. Sólového zpěvu se tehdy ujal Jarda Sedlák, jehož matka byla zpěvačkou v Národním divadle.

Kapela neměla ambice veřejně vystupovat, ale o to víc mohla zkoušet a přehrávat skladby známých slavných interpretů jako například písně od skupiny The Monkees nebo zpěváka Ray Charlese.⁷⁰ Jirka byl schopen obratem vybrnkat na kytaru skladby, které zaslechl z rádia nebo magnetofonu, avšak nebyl typ člověka, který by dokázal seskupení Nothing But Nothing jakkoliv vést nebo organizovat. Měl pozici sólového kytaristy a nejednou Jiřího Schelingera přirovnávali ke kytaristovi Brianu Jonesovi z kapely Rolling Stones. Bratr Milan Schelinger upozorňuje v dokumentu Holubí andante na skutečnost, že Brian Jones se stejně jako Jiří utopil, byť to bylo v bazénu.⁷¹

Jak již bylo v této práci řečeno, otec Jirky byl učitelem hudby. Na hodiny kytary k němu chodil Karel Šnajder, a tak nebylo náhodou, že se s Jiřím seznámili a začali společně hrát. Zkoušeli na chalupě v Hradci Králové.⁷² Jirka se zabíral nejvíce hudební stránkou tohoto uskupení a Karel se staral o pití. V té době se dalo nakupovat na faktury, ale jelikož ani Jirka ani Karel neměli peníze, faktury zůstávaly nezaplacené.⁷³ Bylo zřejmě nevyhnutelné, když jednoho dne v Nuslích u Schelingerových zazvonili policisté a Jiřího odvezli přímo do ruzyňského vězení. Na Ruzyni si měl pobýt dva roky, ale nechal si poradit od tamních vězňů, aby si podřezal žíly a dostal se tak z vězení. Jiří Schelinger vzal střep a učinil tak, spoluvězni zavolali bachaře,

⁶⁹ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s. 17.

⁷⁰ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s. 19.

⁷¹ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. Česká televize, 1997.

⁷² BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003. s. 22.

⁷³ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 39.

kteří již předtím viděli, že Jiří ve vězení trpí depresemi, a tak byl Jiří převezen do Bohnic. V Bohnicích byl podroben lékařskému vyšetření, ale nakonec dostal podmíněný trest a navíc později získal modrou knížku. Pro jeho pozdější rozvoj profesionální kariéry bylo velmi důležité, že nešel na vojnu. Mohlo by se přihodit něco podobného jako se stalo u Elvise Presleyho, který se v dobách své největší slávy „ztratil“ na necelé dva roky v Německu, kam narukoval.

Smaragd - barová kapela

Jirka po tomto kotrmelci začal pracovat jako kulisák v divadle Jiřího Wolкера. Tento krok mu rovněž někdo poradil s tím, že se v divadelním prostředí může seznámit se zajímavými lidmi. Za pouhý měsíc navštívil Jiřího v divadle barový muzikant Ivo Trojan, který zrovna hledal sólového kytaristu.

Jiří Schelinger odešel z divadla Jiřího Wolкера a jako sedmnáctiletý začal účinkovat v barech se skupinou Smaragd, což bylo jeho první takřka profesionální angažmá.⁷⁴ V polovině šedesátých let byli baroví muzikanti uznávaní jako vážení umělci, kteří se o uplatnění nebáli, neboť byl zájem o zábavu s živou hudbou. Tyto kapely odehrály půl roku v zahraničí a zbytek roku hrály po českých lokálech. Kapela Smaragd navštívila Polsko a NDR. Ivo Trojan zaznamenal, že persona Jiřího Schelingerova obecnostu velice přitahovala. Jirka zvládal za večer odezpívat necelou stovku písniček a zároveň publikum bavit. Repertoár a instrumentace se postupem času různě formovaly. Hráli se tehdejší hitparády, L. Armstrong, Beatles a jak Petr Bosňakov říká „Od Bacha po Vlacha“. Instrumentace se na konci let šedesátých ustálila a v barových kapelách byl sólový zpěvák, saxofon, kytara, baskytara, klávesy a bicí.

Za probíhající normalizace se kvalifikační komise zaměřily na koncertní umělce a baroví hudebníci nebyli tolik kontrolováni. Skupina Smaragd se tak do určité míry nechala ovlivnit Jirkovým výběrem repertoáru a nechala ho improvizovat, nehlídal se ani podíl českých a anglických písní.⁷⁵

Při účinkování v kapele Smaragd se seznámil se svou první ženou Alenou a po nějakém čase se jim narodila dcera Andrea.

⁷⁴ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER Milan. *Jiří Schelinger: Život a* Praha: KMa, 2003. s. 24.

⁷⁵ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a* Praha: KMa, 2003. s. 25 – 27.

Angažmá v Happy Five

Jiřího Schelingera přetáhl v roce 1969 Stanislav Kalous do své kapely The Happy Five. Zprávu o talentu Jirkovi mu podal bubeník ze skupiny The Happy Five Rudla Janda. Ostatní dva členové do počtu „Šťastné pětky“ byli bratři Herdové. Původně měla kapela zpěvačku, ale ta se rozhodla při jednom zahraničním vystoupení zůstat ve Finsku. Ke svému talentu měl Jirka ještě horlivý zájem učit se novým věcem. Kapela měla zpočátku starost, jestli Jirka zvládne soul a černošskou angličtinu, ale tyto obavy jim vyvrátil během dvou měsíců.⁷⁶ „Věci od Tempetion, Ottise Readinga, Raye Charlese a Arethy Franklin dokázal zazpívat bez větších problémů. Kdyby se načernil, vypadal by jako černochoch. Seděl jsem za bicíma a pozoroval, jak věci prožívá, protože když zpíval, bylo to na plný pecky“, vzpomíná Rudla Janda.⁷⁷

Jirkova životní etapa u Happy Five trvala dva a půl roku, neboť ještě před nástupem Jiřího Schelingera si skupina domluvila angažmá ve Finsku, ve kterém se počítalo pouze s kapelou bez sólového zpěváka.

Faraon – vyšší stupeň

Kapelník Stanislav Kalous se ale pokoušel najít Jirkovi nové muzikantské zázemí a představoval si to tak, že by Schelinger v nové kapele účinkoval po dobu, kdy bude Happy Five ve Finsku a pak se k nim znovu připojí. Na společné akci ve Valdeku se Stanislav Kalous dal do řeči s Karlem Šípem, který vedl skupinu Faraon. Kapela Faraon ve svých počátcích hrála v kavárnách a nikdy neměla ambice stát se slavnou koncertní skupinou.⁷⁸ Karel Šíp si šel Jiřího poslechnout a překvapilo ho, jak dobře tento devatenáctiletý mladík zpívá. Jirku oslovil a domluvili se na novém angažmá. Z barového zpěváka soulu se stal kavárenský zpěvák, který začal zpívat pop. Kalousova představa se nenaplnila, neboť pro Jirku bylo důležitější, že skupina Faraon měla možnost točit desky. Karel Šíp hledal nový singl, který by natočil pro Supraphon. Vybral si mezi již napsanými písničkami ze šuplíku skladatele Jaroslava Uhlíře a textaře Zdeňka Svěráka.

Píseň Holubí dům, kterou zná i v současné době asi každý, nebyla původně psaná pro tak neznámého zpěváka jako byl Jiří Schelinger, ale Jaroslav Uhlíř si tuto skladbu schovával pro známějšího umělce. V té době J. Uhlíř písničkami zásoboval Jiřího Štědrone, Jaromíra Mayera nebo Aleše Ulma, ale když slyšel Holubí dům v podání Schelingera, který svůj hlasový projev

⁷⁶ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 32 – 34.

⁷⁷ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 34.

⁷⁸ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 39.

doprovodil na kytaru, rozhodl se dát píseň jemu. Jaroslav Uhlíř nastoupil do Faraonu jako hráč na piano. Zdeněk Svěrák vzpomíná v dokumentu *Holubí Andante* na psaní textu a rozpomíná se, že psal slova na už zkomponovanou melodii, která měla dlouhé noty a musel ji osadit několika dlouhými slabikami. Pan Svěrák vsadil do slov písně své dětství a dospívání, kdy jeho tatínek choval holuby a toto období má spojené ze zvukem holubích křídel, když vzlétají. Jiří Schelinger do písně zrál, trénoval ji asi půl roku, ale dokonale se zvládl vcítit do pocitů vzpomínek vyprávění starého člověka.⁷⁹ *Holubí dům* byl na desce vydán roku 1973 na Mezinárodní den žen, na druhé straně gramodesky byl hit *René, já a Rudolf*. Karel Šíp zde hraje na baskytaru, ale dodává, že kdykoliv vzal Jirka Schelinger basu do ruky, zahrál na ní lépe.⁸⁰ *Holubí dům* je s Jiřím Schelingerem neodmyslitelně spjat, ale je také známé, že tuto píseň při svém pozdějším účinkování s Františkem Ringo Čechem zpíval nerad. Avšak nejspíš proto, že se hodlali s F. R. Čechem posouvat dál a hudebně „přitvrzovat“ a neměli v úmyslu se vracet ke starým melodiím. Přesto právě díky tomuto hitu dolétlo Schelingerovo jméno k Františku Ringo Čechovi.

Kromě písně *Holubí dům* nazpíval Jiří Schelinger pro skupinu Faraon singly *Boty dřavý*, *Dráty pletací* a *René, já a Rudolf*. Složení kapely roku 1973, kdy Jiří působil ve Faraonu bylo: Karel Šíp – vedoucí kapely, baskytara, Jaroslav Uhlíř – varhany, Jiří Schelinger – sólová kytara a zpěv, Zbyněk Šemnický – bicí, Václav Milota – tenorsaxofon, flétna. Když V. Milota ze skupiny odešel, nastoupil za něj Jan John, který hrál na různé bicí a kytaru.

František Ringo Čech

Kapela Františka Ringo Čecha se zformovala pod záštitou divadla Semafor a měla doprovázet semaforové zpěváky. Kapelu sestavil bývalý bubeník skupiny Olympic František Ringo Čech. Pseudonym „Ringo“ si přidal kvůli své náklonnosti k Ringu Starrovi z Beatles. František Ringo Čech se snažil Ringu Starrovi co nejvíce podobat. Proto kopíroval jeho pohyby při hře na bicí. František Ringo Čech obsadil do uskupení Miloše Nopa, Jiřího Kaleše, Jana Reinera a svého bratra Svatopluka Čecha. Tato formace se v průběhu let měnila. Jako doprovodná kapela vystupovali s Miluškou Voborníkovou, Pavlem Bobkem, Nadou Urbánkovou, Janou Rybovou a Jiřím Helekalem. Skupina nesla progresivní název *Shut Up* a měla možnost vystupovat v televizi v pořadu *Návštěvní den Šimka a Grossmanna* a *Hop dva tři*. Jejich repertoár tvořily převzaté anglo – americké hity, které ale zpěváci ze Semaforu interpretovali s českými texty. Pro kapelu *Shut Up* bylo prospěšné, že měla i zájezdní

⁷⁹ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. *Holubí andante*. 1997.

⁸⁰ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s 41.

představení, a že se jejich písničky nahrávaly na desky Supraphonu. Když do Shut Up nastoupil roku 1970 Jiří Korn, skupina začala směřovat k popovému žánru.⁸¹

František Ringo Čech neměl v plánu v Semaforu zůstat. Stejně to ale necítili členové Jiří Kaleš a Jan Reiner, kteří naopak v Semaforu minili působit i nadále. Místo nich se ujal kytary Petr Rezek. Hledal se i zpěvák, neboť Jiří Korn začal hrát v kapele Olympic na baskytaru. F. R. Čech oplýval dovedností přizvat k sobě vždy výborné zpěváky a nabídl angažmá Viktoru Sodomovi, který již prošel zkušeností se skupinou Matadors.⁸² Nyní když se F.R. Čech již nemusel vázat na zaměření a styl divadla Semafor měl volnější ruce při repertoárovém či žánrovém výběru. Aby mohl hrát i žánry, které se režimu v sedmdesátých letech nelíbily, začal uplatňovat taktiku, že zařadil do svého seznamu písniček typ hudby, kterému se tehdy říkalo „bubblegum“. Bubblegumové písně jsou popové, humorné, naivní, roztomilé a texty nenesou žádný hluboký význam. Příkladně tuto charakteristiku vystihují písničky *Parní stroj* a *Žárlivý kakadu*. Záhy se opět měnili členové souboru, protože Rezek s Mertou odešli do jiné kapely. Když František Ringo Čech objevil v Plzni Oldřicha Říha, ihned mu nabídl spolupráci, neboť velice sympatizoval s tím, jakým způsobem Olda Říha hraje na kytaru. F. R. Čechovi se líbil britský hardrock a Říha k tomuto stylu byl další dílek do skládačky. Současně přistoupil opět Miloš Nop, který se vrátil z vojny. Františku Ringo Čechovi nevyhovovalo, že je se svými bicími v zadní linii, a proto ze začátku zkrátka umístil bicí dopředu. Později se chtěl stále více podílet na dění na pódiu, a tak bicí přenechal Tolju Kohoutovi a sám se postavil s congem vedle Viktora Sodomy, kde mohl uvádět písně a bavit publikum. Formace změnila název na Skupina F. R. Čecha.⁸³

Příchod Jiřího Schelingera

V literatuře či pramenech se uvádí dvě verze o začátku Jiřího Schelingera ve Skupině F. R. Čecha. Jedná se o výpovědi dvou osob. Jedním z nich je Oldřich Říha: „Hrál jsem s Ringovou kapelou asi rok. Nevím, jakou verzi tohoto příběhu má Franta Čech, asi nějakou jinou, ale do kapely jsem Jirku přivedl já. Šel jsem jednou kolem nějakýho krámu, ze kterýho se ozýval Holubí dům. Ani jsem v té době nevěděl, že nějaký Schelinger vůbec existuje. Zjistil jsem si jméno toho kluka a řekl jsem o tom Čechovi. Čech měl takovou svoji filozofii, vždycky když se objevila nějaká konkurence, snažil se ji zničit tím, že ji koupil. Takže nakonec přesvědčil Jirku

⁸¹ Jiří Schelinger & Skupina F. Ringo Čecha. [cit. 20. dubna 2013]. Dostupné na [www:
<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/)

⁸² Tamtéž.

⁸³ Jiří Schelinger & Skupina F. Ringo Čecha. [cit. 20. dubna 2013]. Dostupné na [www:
<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/)

Schelingera, aby zpíval s ním. Ze začátku tam byli se Sodomou oba, ale později Sodoma vyšuměl.⁸⁴

Ano, příchod Schelingera musel znamenat pozdější odchod Viktora Sodomy. Obchodník Čech měl vymyšlený způsob. V kapele zůstanou oba zpěváci a po dobu dvou let bude Schelinger dělat předskokana Sodomovi, poté se role obrátí a Viktor bude profitovat ze slávy Jiřího. Bývalému Matadorovi se tahle představa nelíbila a odešel.⁸⁵ V knize *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let* je popsána verze, že Viktor Sodoma nejprve z kapely odešel, až poté byl objeven J. Schelinger a bylo mu nabídnuto angažmá. „Když ze skupiny Františka Ringo Čecha odešel Viktor Sodoma, vytušil její kapelník budoucí Schelingerovu popularitu“⁸⁶

Druhou verzi tohoto velmi zásadního seznámení přináší Pavel Chrastina, kytarista z Olympiců. S Jiřím Schelingerem se znali, neboť bydleli v sousedních domech ve stejné ulici. Pavel Chrastina vypovídá: „Ani nevím, jak mě napadlo dát je dohromady s Čechem. Věděl jsem, že Franta se chystá přitvrdit a připadalo mi, že Jirka má na to správný hlas. Sodoma, kterej u něj tehdy zpíval, byl spíš na Tygry z Indie nebo Parní stroje (sic! – názvy písní). Představil jsem Jirku Čechovi asi na nějakým mejdanu v Delta klubu, Pak už se hejbal všechno samo.“⁸⁷

V dnešní době, těžko usoudit, kdo hrál zásadnější roli. Je možné, že Pavel Chrastina i Oldřich Říha Františka Ringo Čecha upozornili na Jiřího Schelingera ve stejné chvíli. Důležité ale je, že se tyto dvě osoby, které obě inklinovaly k rockovému až hardrockovému pojetí hudby, k sobě dostaly a vytvořily umělecký tandem. Pro Jiřího Schelingera to znamenalo obrovský vzestup na hudební dráze, neboť F. R. Čech měl dobré manažerské schopnosti. V normalizačním období Československé republiky byla umělecká činnost hlídána a cenzurována, rock do socialistické kultury nezapadal, neboť byl ze západu.

„Čech proto uklidňoval schvalovací komise nezávadnými, bezpohlavními říkankami a žerty a bubblegumovými melodiemi. Díky tomu, i díky velmi širokým kontaktům s tehdejší nomenklaturou, o kterých se již dnes nikomu nechce mluvit, se Čechovi i jeho spoluhráčům dostávalo relativně velkého prostoru v médiích, a tím i finančního profitu, o němž se spoustě jiných skupin mohlo jen zdát.“⁸⁸

Prvním krokem k nastolení popularity Jiřího Schelingera ve Skupině F. R. Čecha bylo účinkování v televizi. Dopomohlo k tomu přátelství televizního dramaturga Ivo Paukerta, Karla

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ BOŠŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 49.

⁸⁶ SVÁTEK, Luboš – JEHNE, Leo. *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*. Praha: Práh, 1999. s. 139.

⁸⁷ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 17.

⁸⁸ ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998. s. 18.

Vlacha a Václava Zahradníka s F. R. Čechem. Třetina československého národa se seznámila s písní *Švihák lázeňský* v podání J. Schelingera.⁸⁹

Dalším počinem k rozjezdu a udržení úspěchu kapely byl dobrý manažer, kterým byl jako první Ladislav Vostárek, jehož vystřídal František Janeček. Frantu Janečka přímo oslovili Jiří Schelinger s Františkem Ringo Čechem, neboť věděli, že v oblasti manažerů, je jeden z nejlepších a posune kapelu hodně dopředu. Sjednal například turné v Rusku a zajistil skupině, že budou dělat předskokana kapele Smokie v Polsku.⁹⁰ Spolupráce s manažerem Františkem Janečkem byla nakonec ukončena, protože Skupina Františka Ringo Čecha si úspěšně počínala i bez práce manažera.

Zlatý slavík

S aktivní hudební činností, jakou vytvářela Skupina Františka Ringo Čecha, přicházela různá ocenění. Nejznámější a nejpobulárnější byla soutěž Zlatý slavík. Poprvé byla tato anketa vyhlášena v čísle padesát časopisu Mladý svět koncem roku 1962. Čtenáři hlasovali pouze v kategorii zpěvák /zpěvačka roku a písnička roku. Hudebně oceňovat zpěváky napadlo tehdejšího redaktora Mladého světa Ladislava Smoljaka.⁹¹

Je nutno říci, že podle F. R. Čecha byla soutěž manipulovaná ze strany komunistického režimu. „Komunisti si vzali výsledky na kulturní oddělení ÚV a tam si je upravovali k obrazu svému.“⁹² „...komunista vždycky určil, co má jak dopadnout.“⁹³

Jiří Schelinger se až do své smrti roku 1981 umísťoval do desátého místa. Roku 1974 odstartoval na pozici deváté. Od roku 1974 bylo ve Zlatém slavíku novinkou udílení Bílé vrány za nejlepší album a nejlepší singlovou nahrávku. Ocenění udělovala porota složená z hudebních kritiků a jiných odborníků, mezi nimiž byli Lubomír Dorůžka, František Horáček, Oldřich Janota, Leo Jehne, Čestmír Klos, Josef Kotek, Aleš Sigmund a Stanislav Titzl.

Ve čtrnáctém ročníku Zlatého slavíka roku 1975 se umístil Jiří Schelinger na čtvrté příčce a stal se „Skokanem roku“, bylo mu zasláno 11 693 hlasů. Následující tři roky obsadil Schelinger páté místo a navíc si v období od června 1977 do června 1978 vedl nadmíru dobře v žebříčcích prodeje desek u Supraphonu, neboť byl na druhém místě hned za Karlem Gottem. V období mezi léty 1976 až 1978 natočil J. Schelinger singly: *Šípková Růženka*, *Sníh a Mráz*, *Já se mám*, *Léto*

⁸⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 51.

⁹⁰ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 57.

⁹¹ ROHÁL, Robert. *Slavíci a slavice: Zlatý a Český slavík 1962-2008*. Praha: Daranus, 2008. s. 8.

⁹² BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 68.

⁹³ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 68.

s tebou, Trambus, Zpověď, Evženie, Ptají se lidé, Moudrý strýček Věna, Švihák lázeňský, Znáš ten dům, Lidé jako my, Holka bláhová, Tréma, Praví muži zkušeni, Což takhle dát si špenát, Závodník, Sloní buggy, Krev neklidná.

Turné v Rusku

Ve stejném roce kdy se natáčela deska *Hrr na ně* sjednal manažer František Janeček nebo Michal Zelenka kapele koncertní turné po Sovětském svazu. Předtím než se skupina do Sovětského svazu mohla vydat, musela zahrát před výběrovou komisí, která určila, zda – li nebudou kazit ruskou mládež. Skupina byla komisí schválena, ale bylo jí uděleno pár rad jak se na jevišti chovat nebo spíše nechovat. A museli do svého repertoáru zařadit ruskou lidovou píseň Stěnka Razin. František Ringo Čech k tomuto dodává: „Všude jsme se s Jirkou zavazovali k tomu, že nebudeme hrát nahlas, budeme slušně oblečení a nebudeme se na jevišti zmítat.“⁹⁴

Kromě písničky Stěnka Razin tvořilo hlavní linii repertoáru „elpíčko“ *Hrr na ně*. Kapela během šesti týdnů navštívila řadu měst a potýkala se s většími či menšími úspěchy. Důležité ale bylo, aby nebyli ze Sovětského svazu odvolaní a poslaní zpět do Československa, znamenalo by to zákaz kapely na domácím poli. I když byla kapele několikrát změněna trasa, měli v Sovětském svazu úspěch, neboť tamější lidé rockovou muziku znali a měli přehled o zahraničních hardrockových kapelách.

Turné po Sovětském svazu byl obrovský „kšeft“. Kapela odehrála třicet koncertů a za každý dostala osm set rublů. Navíc si zlepšila svůj politický kredit.

Vystoupení v Polsku

Skupinu F. R. Čecha čekala v Polsku čtrnáctidenní šňůra koncertů jako předskokany anglické kapely Smokie. Vše zajistil Michal Zelenka, který měl už zkušenosti s koncertní činností v Polsku a měl zde mnoho kontaktů. Skupina F. R. Čecha byla z nabídky nadšená, ale čekala je ještě přehrávka před zahraničním manažerem Smokie, který měl konečnou pravomoc skupinu odmítnout. J. Schelinger s kapelou zahrál britskému manažerovi jejich běžný repertoár a okamžitě se zalíbili. Být předskokanem je nevďěčný úkol, publikum se těší na vystoupení kapely, jejíž jméno dominuje na plakátě, a tak se může stát, že ostatní kapely jsou nemilosrdně vypískány z pódia. Skutečnost, že Skupina F. R. Čecha jako předskokan strávila na jevišti

⁹⁴ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 101.

polovinu času než bylo obvyklé při jejich normálním koncertním programu, umožnila vybrat ty nejlepší kousky z repertoáru a důsledkem toho se u Poláků dočkali i potlesku.⁹⁵ Skupina F. R. Čecha hrála na aparaturu kapely Smokie a slyšet vlastní hudbu z naprosto rozdílných reprobeden, než na které byla skupina zvyklá, vyvolávala z jednoho ohledu obavu, že by mohla být slyšet případná chyba některého z hráčů, ale na druhou stranu se na tuto kvalitní zahraniční aparaturu hrálo lépe.⁹⁶ Setkání anglické a české skupiny dalo Jiřímu Schelingerovi zkušenosti a přineslo spoustu nových poznatků, jenž kapela využila při nahrávání dalšího alba *Nám se líbí*. František Ringo Čech popisuje poměr slovy: „Smokie totiž hráli decentní dynamickou muziku. Až u nich jsem si uvědomil, jak se dají hrát znamínka. Zatímco my vltli na jeviště a řezali do toho jak hluchý do vrat. Oni nám dávali lekce.“⁹⁷ Skupina F. R. Čecha odpozovala několik technik a kapelu Smokie při svých následujících koncertech napodobovali. Zpěvák Chris Norman udělil rady Jiřímu Schelingerovi ohledně péče o hlasivky a všeobecně mu poskytl poučení jak se starat o celé tělo.

Smrt Jiřího Schelinger

V roce 1980 se František Ringo Čech nadobro stáhl z pódia. Už ho nenaplňovalo objíždět velké množství koncertů. Místo aktivního hraní se začal více věnovat tvůrčí činnosti. Stále psal pro Skupinu F. R. Čecha texty, zprostředkovával koncerty, nahrávání ve studiu a vystupování v televizi. Jako kapelník nastoupil Milan Schelinger, bratr Jiřího, který současně hrál na druhou elektrickou kytaru.⁹⁸ Jiří Schelinger v té době dokázal kapelu vést a ostatní členové ho respektovali, ale i tak se s Františkem Ringo Čechem scházel a radil. Přípravovalo se album *Zemětřesení*.

Poslední vystoupení Jiřího Schelinger se odehrálo roku 1981 ve společnosti Regula Pragensis, u níž byl Jiří Schelinger zakládajícím členem. Spolek Regula Pragensis vznikl na popud emigranta Viktora Faktora, který se roku 1977 vrátil ze Spojených států amerických. Hlavním cílem tohoto uskupení nebyla disidentská činnost. Jistý politický odpor se zde nacházel, ale spíše slabého ražení.⁹⁹ „Spíše se jednalo o skupinu lidí, která se rozhodla vybědnout z tehdejšího všeobecného úpadku pomocí vzájemných schůzek a debat.“¹⁰⁰ Regula Pragensis vydávala časopis a existuje i v současnosti. Jiří Schelinger se ve spolku vzdělával, četl knihy

⁹⁵ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 112 – 113.

⁹⁶ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 117.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 142 – 143.

⁹⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 148.

¹⁰⁰ Tamtéž.

například o východní filozofii. Na tento impuls se přiklonil k buddhistické víře, stal se vegetariánem. Bratr Milan Schelinger také vstoupil do Reguly Pragensis a v *Příbězích slavných* se k poslednímu vystoupení Jiřího Schelingera vyjadřuje: „Na jaře v jednaosmdesátém jsme se rozhodli, že uděláme takový malý překvapení pro naše kamarády z Reguly Pragensis, který v té době dělali u vodních zdrojů v terénu. Tenkrát dělali na jihočeských Blatech. A že je překvapíme v hospůdce, v který ten den seděli. To jsme věděli s jistotou a připravili jsme si takovou taškařici, vypadalo to trochu goticky. Jeden byl jako pěstec, krysař a mnich. Svíce jsme měli připravený. Přijeli jsme tam a paní hostinská, kterou jsme odchytili na chodbě nám zhasla hospodu a do té setmělý hospody, kde seděl stůl místních a stůl těch čerpařů jsme vnikli v této iluminaci. Trochu jsme tam zahráli a míhali jsme se v tom komíhavém světle. Kdo mohl tušit, že to bylo Jirkovo poslední vystoupení.“¹⁰¹

Tohle malé vystoupení Jiřího Schelinger se odehrálo 30. března. Za několik dní odjel na natáčení do Slovenské televize v Bratislavě. Slovenská televize si přála, aby přijel sám – bez kapely. Dne 13. dubna došlo k tragické události, při níž Jiří Schelinger zemřel.

5 Analýza repertoáru Jiřího Schelinger

Jiří Schelinger během svého života natočil pět LP (dlouhohrajících) desek ve Skupině F. R. Čecha a několik malých (SP) desek, která na každé straně obvykle obsahovala jednu skladbu (singl).

5.1 Hudba

Na počátku spolupráce Jiřího Schelinger a F. R. Čecha, která začala roku 1973, nepsal hudbu sám J. Schelinger. O hudební složku se postarali jiní čeští skladatelé nebo se jednalo o cover verze.

Cover verze byly písně:

Dráty pletací, které vznikly ještě ve Faraonu roku 1972 – 1973. Originální název zní *Mighty Man* (hudba Ray Dorset) interpretované Mungem Jerryem.

Singl *Sim-sala-bim* (hudba Jack Goldbird), původně nazpíván Drafiem Deutscherem.

¹⁰¹ Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. 1997.

Tak at' - v originále *Et moi, et moi, et moi* – od francouzského zpěváka Jacquese Dutronca.

Píseň *Proč potápeč pláče (Skydiver)* od Daniela Boona.

Into the void od kapely Black Sabbath v podání J. Schelingera pod názvem *Báječní muži*.

Rovněž od Black Sabbath, *A National Acrobat*, píseň otextoval František Ringo Čech jako *Metro, dobrý den*.

Písnička *Namále mám* je původní *Don't Pass Me By* od skupiny The Beatles.

Song s názvem *Dělám hů!*, v originální znění *Hit Me Across The Head With A Spoon Mama*, složil Terry Stamp.

Původní píseň s názvem *Mean Mean Girl*, hudbu složil C. Graszmann, interpretoval Jiří Schelinger pod názvem *Miminko*.

Píseň *Hledám cestu zpátky* před podáním Jiřího Schelingera nazpíval Don Fardon jako *Superwomen*.

Stejný název si ponechala písnička *Misaluba* od skupiny Cyan.

Song *I Really Don't Want To Know*, který napsal Don Robertson, nazpívalo po roce 1953 více interpretů. Například Les Paul, Mary Ford a Elvis Presley. V českém znění se jmenuje *Že ho neznám, jsem vážně rád*.

Písnička *Pojď* je cover verze od Neila Younga *Heart of Gold*.

Carlos Santana složil *No One To Depend On*, F. R. Čech otextoval melodii a píseň má název *Kluci už je to tady*.

Od Die Puhdys *Geh'zu ihr* interpretovanou Jiřím Schelingerem jako *Já to vím*.

Píseň *Soldier of Fortune*, česká verze *Šípková Růženka*, měli ve svém repertoáru Deep Purple. Jako autor se uvádí Ritchie Blackmoor a David Coverdale.

Push Bike Song od australské skupiny The Mixtures nazpíváno Jiřím Schelingerem jako *Šlapací kolo*.

Song *Tak nehraj dál* je cover verze od Jeffa Lynneho *Don't Bring Me Down*. Píseň nazpíval společně s Věrou Špinarovou, Petrou Černockou a Helenou Vondráčkovou.

A fotbalová písnička *Blue Is The Colour* pro Chelsea, kterou složil Daniel Boone, otextoval František Ringo Čech hned dvakrát. Jednou pro český fotbalový klub Slavia. Název písně,

Zelená je tráva, v České republice zlidověla. Avšak Jiří Schelinger tuto melodii interpretoval pod názvem *Ledová je plocha* a jedná se naopak o píseň fandící hokeji.

Úryvek z písničky *Ledová je plocha*:

Ledová je plocha, hokej to je hra
a ten puk placatý věc je záludná.
Tak si každý z nás na něj pozor dej,
po ledě ho pěkně přihrávej.

Ledová je plocha, hokej to je hra
a kdo branky dává, jen ten vyhrává.
Obránče na nás si pozor dej,
rychlá klička a seš ztracenej.

Píšťalka až na nás zavolá,
kouzelnou sílu má,
dnes tak jak zítra i za týden
náš tým je připraven.

Ve skupině Faraon složil hudbu k písním *Holubí dům* a *René, já a Rudolf* Jaroslav Uhlíř a Stanislav Kalous napsal písničku *Boty dřavý*. I u Skupiny Františka R. Čecha z počátku cover verze na albu doplňovaly písně, jenž napsali **členové kapely nebo různí hosté**.

Oldřich Říha složil hudbu u songů *S pomocí přátel*, *Sólo pro housle*, *Láska na první pohled*, *Bud' námi dál*.

Jan Obermayer je podepsán pod hudbou písní *Tornádo* a *Ptají se lidé*.

Pavel Skalický, který měl spíše funkci producenta, napsal hudbu k *Perpetuum Mobile* a písní *Moje oči bloudí*.

Josef Kůstka, který účinkoval v Blue Effect a v Bohemii, napsal pro Skupinu Františka R. Čecha *V balóně*.

Člen Skupiny F. R. Čecha Miloš Nop napsal rockovou píseň *Formule*.

Šéfdirigent a skladatel Václav Zahradník složil písně *Švihák lázeňský* a *Sestra má mě hýčká*.

Významný český hudební skladatel Bohuslav Ondráček napsal melodii písničkám *Moudrý strýček Věna*, *Tvůj první velký kluk jsem já*, *Co se děje*, *Klaudie* a *Jen ty, právě ty*.

Český skladatel Petr Hannig napsal pro Jiřího Schelingeru píseň *Belfast v sedm hodin ráno*.

Hudbu pro píseň *Sníh a Mráz* napsal Jiří Havelka.

Jaroslav Uhlíř v roce 1973 napsal další písničku *Jsem svítání*.

Vladimír Rukavička Jiřímu Schelingerovi složil *Znáš ten dům* a *Já fotím rád* a Sláva Kunst napsal *Už není pro mě k mání*.

Kytarista Stanislav Kubeš ze Skupiny F. R. Čecha napsal *Jsem prý blázen jen*.

František Polák složil *Malá didaktická píseň*, Josef Kolín *Zahrada Čech* a František Živný napsal píseň *Jitka tká*.

Pod pseudonymem John Gollwell složil Jan Borůvka song *Andulička*.

Nadaný bubeník Jiří Stárek vytvořil písně *Divné tušení*, *Bílý sníh létá* a *Neskutečná*.

Bratr Milan Schelinger pro album *Zemětřesení* zkomponoval *Sen* a *Alchymistu*.

Písničku *Kde jsi moje lásko* napsal Ladislav Štaidl.

A Angelo Michajlov složil song *Kolem mne je lidí*.

Hudba Jiřího Schelingeru

V roce 1975 vyšly první skladby, kde hudbu složil Jiří Schelinger. Nejprve se jednalo o SP desku. Na jedné straně byla Schelingerova píseň s názvem *Matko má, nedovol* a druhá patřila skladbě *Co je to mezi námi* (Oldřich Říha).

Na druhé LP desce *Nemám hlas jako zvon* napsal hudbu k písničkám *Vnímám* a *Nemám hlas jako zvon*.

Pro třetí dlouhohrající desku *Ovoce z naší zahrádky* složil *Já se mám*, *Evženie*, *Léto s tebou* a *Držte se módy*.

V roce 1976 vyšla SP deska, kde pro obě strany napsal hudbu Jiří Schelinger, byly to singly *Trambus* a *Zpověď*.

Čtvrtou LP desku *Hrrr... NA NĚ* roku 1977 kompletně zhudebnil Jiří Schelinger kromě jedné skladby s názvem *Divné tušení*, která je dílem bubeníka Jiřího Stárka.

I později si většinu repertoáru psal Jiří Schelinger sám. Na skladbách *Létáme Franta – já, létáme oba dva*; *Čas*; *Nám se líbí* a *Bača to nepřežil* spolupracoval s Jiřím Stárkem. Se Stanislavem Kubešem, Janem Kavalem a Jiřím Stárkem ze Skupiny Františka R. Čecha napsali písničky *Nesmím znát prý její jméno*, *Zima* a *Pohřeb přítele*. Kromě skladeb *Létáme Franta – já, létáme oba dva* a *Bača to nepřežil* se jedná o písničky z patého alba *Nám se líbí*.

Dostupná hudební díla Jiřího Schelingerera jsou: *Violo, jsem cellista*, *Lásky splín*, *Kdo ví?*, *Siréna*, *Kartágo*, *Mám rád lidi*, *Lucrezia Borgia*, *Perfektní ženich*, *Já jsem vrchol skromnosti*, *Jaro*, *Nestálost*, *Láska*, *Bral jsem to vážně*, *Cesty*, *Co dělá indián*, *Galéra*, *Hodina H*, *Hostina*, *Poslední (Maratón)*, *Stavros Niarchos*, *Strážci majáků*, *Zemětřesení*, *Sloní buggy*, *Krev neklidná*, *Holka bláhová*, *Praví muži zkušení*, *Tréma*, *I love you mädchen krásné*, *Znám tisíc důvodů*, *Už mě nelíbej*, *Jahody mražený*, *Díky za všechno, mámo má*, *Co dělá indián*, *Tam za městem*, *Moje milá má strach z myši*, *Až přestaneš se ptát*, *Árie prerie*, *Přehled situací*, *Vivat Tonda Mahavišnu* a *Tak ahoj, mini*.

Samostatnou kapitolou jsou písně, které byly napsány pro film.

Nejvíce filmových melodií složil Karel Svoboda. Do filmu *Příkázaný směr jízdy* napsal píseň *Závodník*. Pro film *Hodinky bez vodotrysku* složil *Lásko, dej mi sílu*. Film *Romance za korunu* obsahuje písničky *Hudba radost dává* a *Vyskoč, vstávej, k nám se dej*. A song *Což takhle dát si špenát* byl napsán ke stejnojmennému filmu a stal se ústřední melodií.

Stejně tak píseň *Hop, a je tu lidoop* od Angela Michajlova byla složena pro stejnojmenný film.

Ve filmu *Trhák* zazní v podání Jiřího Schelingerera úryvek ze skladby *Píseň hajného a dcer* od Jaroslava Uhlíře. Písnička obsahuje mnoho slok a spolupodílí se na ní Waldemar Maruška, Jiří Korn a Milan Drobný. Píseň je o nápadnících, kteří nadbíhají dcerám hajného, ale ten nápadníky všemožně odhání. Jiří Schelinger zpívá sloku:

Čekám na ní celé týdny
domů chodím v půl sedmé
snad mi pošle úsměv vlídný
snad si na mě usedne.

Jiří Schelinger si zahrál ve filmech *Romance za korunu*, *Trhák* a *Kufr plný nadějí*.

Nahrávky ve studiu a archiv Československé televize

Skupina F. R. Čecha nahrávala většinu svých písniček v supraphonských studiích - Mozarteum, Břevnov, Karlín nebo Dejvice.

Desky *Báječní muži*, *Hrrr NA NĚ.....*, *Nám se líbí* vydala nahrávací společnost Supraphon. Album *Nemám hlas jako zvon* vzniklo v hudebním vydavatelství Panton. Deska *Ovoce z naší zahrádky* obsahuje nahrávky ze Supraphonu a Československé televize.

Některé skladby však vznikaly výhradně pro Československou televizi. Jako snímky Čs. televize se uvádí písničky *Holubí dům*; *Zpověď*; *Lupič Willy*; *Trambus*; *René, já a Rudolf*; *Já to vím*; *Závodník*; *Tvůj první velký kluk sem já*; *I Love You Mädchen krásné*; *Létáme Franta – já, létáme oba dva*; *Znám tisíc důvodů*; *Neskutečná*; *Už mě nelíbej*; *Tak ahoj mini*; *Díky za všechno, mámo má*; *Co dělá Indián*; *Moje oči bloudí*; *Švihák lázeňský*; *Moudrý strýček Věna*; *Sestra má mě hýčká*; *Tam za městem*; *Jsem svítání*; *Moje milá má strach z myši*; *Až přestaneš se ptát*; *Árie prerie*; *To nejsem já*; *Šlapací kolo*; *Lásko, dej mi sílu*; *Má milá, jsem tvůj*; *Přehled situací*; *Malá didaktická píseň*; *Vivat Tonda Mahavišnu*; *Bača to nepřežil*; *Stavros Niarchos*; *Tak nehraj dál*; *Zahrada Čech*; *Andulička*; *Jitka tká a Ledová je plocha*. Některé z těchto písní byly součástí oblíbených televizních estrád a Jiří Schelinger dokazuje, že se zvládne vyrovnat s jakýmkoliv žánrem. Například i s dechovkou, country nebo swingem.

Rockové písně

František Ringo Čech se s Jiřím Schelingerem nejvíce snažili o rockovou tvorbu. Rockový umělec se snaží předávat sdělení, které jsou výpovědi jeho samého a nevyjadřují názory druhých osob. Z tohoto důvodu se může stát, že v kapele někdo jiný píše hudbu a další texty. Jako to bylo v případě Skupiny F. R. Čecha.¹⁰² V příkladných rockových textech se objevují témata revolty, nespokojenost s danou společenskou situací a nebo naopak vznikaly texty, které neměly s politikou nic společného a sloužily pro pobavení a uvolnění. Rockové písně jsou o lásce a vztazích, pojednávají o osobní výpovědi až formou soukromé zpovědi. Ve verších se nachází otázky. Texty jsou často nostalgické, objevují se vzpomínky na dětství, dospívání a volně plynou až ke sklonku života. V období normalizace nebyla všechna tato témata nebo vyjádření osobního názoru možná. František Ringo Čech psal především texty pro pobavení a o rockový ráz se musela postarat hudební složka. „Přenos konkrétní textové informace není

¹⁰² OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě I.: Charakteristické rysy rockové hudby*. Opus musicum, 1989, č. 4, s. 105.

v rocku tím nejpodstatnějším médiem. Důležitější je celkový výraz s prostředky náznaku, gesta, symbol, jejichž význam je dán kontextem, jejichž nositelem může být i zvuk, pohyb.“¹⁰³

Charakteristickými znaky, které určí, jestli se jedná o rockovou muziku je rytmika a témbro. Pravidelný rytmus a stabilní tempo udržují bicí nástroje, převahuje sudodobost. Ostatní nástroje, jenž figurují v rockové hudbě udávají témbro. O ten se postará elektrická a basová kytara, případně hlas zpěváka. Ten mívá povahu chraplavého zabarvení. V případě Jiřího Schelingera označován jako „nemocný“ hlas. A proto, i když zpíval někdy jiný žánr než rock, nesla se rocková hudba všemi schelingerovými písničkami.¹⁰⁴

První nahanou rockovou písní, jenž odpovídá kritériím, je *Holubí dům*. Poté vzniká v roce 1974 singl *Formule*.

Na první LP desce *Báječní muži* tvoří rock malou skupinu písní, zahrnuje písničky *S pomocí přátel*, *Sólo pro housle*, *Báječní muži*, *Láska na první pohled* a *Tornádo*.

V roce 1975 byla natočena SP deska se singly *Matko má nedovol* a *Co je to mezi námi*, jejíž obě strany náleží rockovému ražení. Stejně tak i singl *Jsem svítání*.

Ve filmu *Romance za korunu* zazněla Schelingerova píseň *Hudba radost dává*.

V roce 1976 vychází pět SP desek a celé čtyři desky jsou v rockovém žánru a jen jedna je popová. Jedná se o singly *Šípková Růženka* a *Sníh a mráz*; *Já se mám* a *Léto s tebou*; *Trambus* a *Zpověď*; *Evženie* a *Ptají se lidé*.

Na druhé dlouhohrající desce nebyla příliš naplněna vize tvrdší muziky, ale aby se kapela F. R. Čecha mohla prosadit, musela nahrávat popové věci. Členové kapely popové až bubblegumové songy označovali jako kouřová clona (pro tvrdou muziku). Proto je devět skladeb z dvanácti více popového či jiného ražení, o tom se tato práce zmíní následně. Nejvíce rocková písnička se jmenuje *Hledám cestu zpátky*, lehký rockový nádech obsahuje i skladba *Bud' s námi dál* a píseň *Miminko* je spíše rock'n'rollová.

Některé ze zmíněných singlů vyšly na třetí desce *Ovoce z naší zahrádky*, objevila se zde navíc rocková píseň *Držte se módy*.

Jako singly byly nahrány v letech 1977 – 1981 tyto rockové písně: *Holka bláhová*; *Tréma*; *Praví muži zkušení*; *Krev neklidná*; *Jsem prá blázen jen*; *I Love You*, *Mädchen krásné*;

¹⁰³ OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě II.: Funkce a hodnotová kritéria rockové hudby*. Opus musicum, 1989, č. 5, s. XVIII.

¹⁰⁴ OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě I.: Charakteristické rysy rockové hudby*. Opus musicum, 1989, č. 4, s. 106.

Létáme Franta – já, létáme oba dva; Znáám tisíc důvodů; Už mě nelíbej; Tak ahoj, mini a Jahody mražený.

Repertoár Skupiny Františka R. Čecha obsahoval písně, jenž byly větší měrou hardrockové.

Na druhé LP desce *Nemám hlas jako zvon* se rovná hardrockovému ražení song *Metro, dobrý den.*

Po roce 1977 se Skupina F. R. Čecha pustila do hardrocku s větší intenzitou. Čtvrté dlouhohrající album *Hrr NA NĚ...* je kompletně hardrockové. LP deska z roku 1977 obsahuje skladby: *Violo, jsem cellista!, Lásky splín, Kdo ví, Siréna, Kartágo, Mám rád lidi, Lucrezia Borgia, Perfektní ženich, Já jsem vrchol skromnosti, Divné tušení.*

I následující LP deska (*Nám se líbí*) pokračuje v linii tvrdšího rocku, ten obsahují písně *Nesmím znát prý její jméno, Zima, Pohřeb přítele a Nám se líbí.*

Hardrockový výraz měly i jednotlivé singly. V roce 1977 vyšel *Znáš ten dům* a na jiné SP desce byla píseň *Sloní buggy*. O rok později byla natočena písnička *Neskutečná*. Z připravovaného alba *Zemětřesení* vznikla roku 1981 SP deska se dvěma hardrockovými singly – *Alchymista a Sen.*

V tvorbě lze objevit pár skladeb jazzrockového charakteru.

Na desce *Nemám hlas jako zvon* mají jazzrockový výraz skladby *Kluci už je to tady* a *V balóně*. Prvky jazzrocku mají i písně *Čas* a *Bílý sníh* z alba *Nám se líbí*.

Podobně velký rozsah jako rock zabírá v repertoáru Jiřího Schelingera žánr pop.

S kapelou Faraon Jiří Schelinger interpretoval písně převážně popového žánru. Na singlových deskách v roce 1973 vyšly písničky *Dráty pletací, Boty dřavý a René, já a Rudolf.*

V roce 1974 byla natočena SP deska s písničkami *Proč potápeč pláče* a *Jabloňový list*. Dále singl *Tak at'* a na další desce vyšla píseň *Sim – sala – bim.*

První deska *Báječní muži* obsahuje popové skladby *Kupte zvíře, Namále mám* a *Dělám hů!*.

Druhé album *Nemám hlas jako zvon* je hlavně popové. Jak již tato práce zmínila, obsahuje popových kusů devět z dvanácti. Jejich názvy jsou *Vnímám*, *Perpetuum mobile*, *Misaluba*, *Pojď*, *Nemám hlas jako zvon*, *Bud' s námi dál* a píseň *Že ho neznám, jsem vážně rád* nese náznaky country. Nádech country má i písnička *Jaro* z alba *Nám se líbí*.

Skupina F. R. Čecha v roce 1976 vydala SP desku s písničkami *Švihák lázeňský* a *Moudrý strýček Věna*. Ty se objevily na třetí dlouhohrající desce *Ovoce z naší zahrádky*, která navíc zahrnovala popovou skladbu *Moje oči bloudí*.

Mezi léty 1977 a 1983 vyšly singly: *Lidé jako my*; *Tvůj první velký kluk jsem já*; *Kolem mne je lidí*; *Už pro mě není k mání*; *Co se děje*; *Klaudie*; *Jen ty, právě ty*; *Sestra má mě hýčká*; *Díky za všechno, mámo má* a singl *Kde jsi, moje láska*.

Ve filmu *Romance za korunu* zazpíval Jiří Schelinger písničku *Vyskoč, vstávej, k nám se dej*. Píseň *Závodník* zazněla ve filmu *Příkazný směr jízdy*. Popové hity *Což takhle dát si špenát a Hop*, a *je tu lidoop* jsou ze stejnojmenných filmů. Ve filmu *Hodinky bez vodotrysku* zazní v podání Jiřího Schelingeru skladba *Láska, dej mi sílu*.

Většina písniček, které zazněly v televizních pořadech a estrádách byly také popové. Jiří Schelinger vystoupil v Československé televizi s písněmi *Moje milá má strach z myši*, *Árie prerie*, *Šlapací kolo*, *Já rád fotím*, *Přehled situací*, *Malá didaktická píseň*, *Zahrada Čech*, *Andulička*, *Jitka tká* a s písničkou *Ledová je plocha*.

Jiné televizní písničky byly větší měrou folkové jako například *Tam za městem* nebo *Až přestaneš se ptát*.

5.2 Texty

Největší podíl na textech pro Jiřího Schelingeru má František Ringo Čech. Jeho textografie je opravdu bohatá. Nicméně všechny texty nejsou dílem F. R. Čecha.

Ve skupině Faraon psal texty Karel Šíp, který otextoval písně *Dráty pletací*, *Boty dřevý*, *Proč potápěč pláče*, *Tak ať*, *Tam za městem*, *Moje milá má strach z myši*, *Až přestaneš se ptát*, *Árie prerie*, *Šlapací kolo*, *Nemám hlas jako zvon* a písničku *René, já a Rudolf*. Hit *Nemám hlas jako zvon* lze nalézt i pod názvem *To nejsem já*.

Úryvek z písně *Nemám hlas jako zvon* (*To nejsem já*)

Nemám hlas jako zvon, který krásně zpívá,
jasný tón, barytón to nejsem já,
úsměv dam, je ten tam, některá i zívá,
s plátnem kin, manekýn to nejsem já.

S kytarou se občas krajem toulám,
nezpívám pro přeplněný sál,
neskutečným snům i dětským touhám,
rozumím a tak jsem neprohrál.

Loukám, řekám, lesům, vodám, potokům a stráním,
oblakům co plují jasně modrou oblohou,
včelám pilným před kterými pokorně se skláním,
zpívám jenom tak, ač vím, že tleskat nemohou.

Dalším, kdo skupině Faraon psal texty, byl Zdeněk Svěrák alias Emil Synek. Otextoval písně: *Holubí dům*, *Šípková Růženka*, *Jabloňový list* a *Píseň hajného a dcer*. Všechny texty od Karla Šípa a Zdeňka Svěráka nebyly psány výhradně pro kapelu Faraon, ale i pro Skupinu F. R. Čecha nebo pro Československou televizi a film.

Zdeněk Borovec napsal texty k písničkám: *Co se děje*, *Klaudie*, *Tak nehraj dál* a *Jen ty, právě ty*.

Miroslav Černý si připisuje otextování písní: *Znáš ten dům*, *Jsem svítání* a *Že ho neznám, jsem vážně rád*.

Po jednom kuse otextovali píseň: Jiří Grossmann – *Namále mám*

Petr Markov – *Holka bláhová*

Václav Hons – *Bud' s námi dál*

Miloslav Procházka – *Já fotím rád*

Jan Krůta – *Belfast v sedm hodin ráno*

Jan Kukla – *Malá didaktická píseň*

Pavel Žák – *Zahrada Čech*

Zdeněk Procházka – *Jitká tká*

František Ringo Čech napsal texty k písním: *Báječní muži; Kupte zvíře; S pomocí přátel; Sóló pro housle; Láska na první pohled; Dělán hůl; Tornádo; Miminko; Hledám cestu zpátky; Metro, dobrý den; Perpetuum mobile; Misaluba; Pojd'; Kluci už je to tady; V balóně; Já se mám; Sim – sala – bim; Ptají se lidí; Formule; Co je to mezi námi; Švihák lázeňský; Evženie; Léto s tebou; Moje oči bloudí; Držte se módy; Moudrý strýček Věna; Matko má, nedovol; Violo, jsem cellista; Lásky splín; Kdo ví?; Siréna; Kartágo; Mám rád lidi; Lucrezia Borgia; Perfektní ženich; Já jsem vrchol skromnosti; Jaro; Nesmím znát prý její jméno; Nestálost; Čas; Láska; Bílý sníh létá; Bral jsem to vážně; Zima; Pohřeb přítele; Nám se líbí; Alchymista; Cesty; Co dělá indián; Galéra; Hodina H; Hostina; Sen; Stavros Niarchos; Zemětřesení; Já to vím; Závodník; Tvůj první velký kluk jsem já; Sloní buggy; Krev neklidná; Hop, a je tu lidoop; Sníh a mráz; Zpověď; Trambus; Lidé jako my; Praví muži zkušený; Tréma; I Love You Mädchen krásné; Létáme Franta – já, létáme oba dva; Znáám tisíc důvodů; Neskutečná; Už mě nelíbej; Tak ahoj, mini (s J. Pavlíkem); Jahody mražený; Lupič Willy; Díky za všechno, mámo má; Vyskoč, vstávej, k nám se dej; Kde jsi moje lásko; Což takhle dát si špenát; Kolem mne je lidí; Už pro mě není k mání; Sestra má mě hýčká; Lásko, dej mi sílu; Má milá, jsem tvůj; Přehled situací; Vivat Tonda Mahavišnu; Bača to nepřežil a Ledová je plocha.*

Téma písní

Téma nebo obsah písní se odvíjely především od společensko – politické situace v Československu. Autoři psali jednoduché texty, které buď národ nebo jeho dílčí produkty oslavovaly, anebo se tomuto tématu úplně vyhnuli. Ačkoliv je jednou z charakteristik rockových textů vyjádření osobního sdělení, v období normalizace byly texty beznázorové. Texty místo vyřčení kritiky hlásaly optimismus. Umělci z důvodu, aby mohli nahrávat desky nebo se objevit v televizi, interpretovali písně, ve kterých oslavovali technologie, kolektivismus, různé zájmové činnosti, jednotu, rodinu, práci a zaměstnání. Další možná forma byly bubblegumové texty, jenž svým obsahem působily jako dětské říkanky. Ale nejčastěji Jiří Schelinger zpíval o vztazích, lásce a ženách. I několik budovatelských hesel znělo „Ženy – záštita míru a socialismu“ nebo „České ženy budujte s námi šťastný domov.“¹⁰⁵

Písně společenské angažovanosti se objevily na první dlouhohrající desce a pokračovaly napříč celým repertoárem Skupiny F. R. Čecha.

Píseň *Báječní muži* velebí práci pilotů. Vypovídá o tom, že by měl být každý člověk zaměstnaný. Slovo práce je předmětem mnoha budovatelských hesel. Například „Ať žije jednotu

¹⁰⁵ Budovatelská hesla. [cit. 4. 12. 2013] Dostupné na [www: < http://www.budovatel.wz.cz/hesla/>](http://www.budovatel.wz.cz/hesla/)

pracujícího lidu“, „Jednotou pracujících k socializaci“, „Kdo stojí na chodníku, nemiluje republiku!“, „Mír uhájíme prací“, „Republice více práce - to je naše agitace“ a další.¹⁰⁶

Úryvek z písně *Báječní muži*

Letí muži báječní sem k nám,
stroje na zem dosadí, tleskám,
jejich čela zpocená ať jsou,
denně jako ty do práce jdou,
jsou to muži báječní, jak víš,
letí nocí v oblacích, ty spíš,
jsou to muži báječní, jak víš,
v jejich očích pocit strachu nespátíš.

Podobně práci oslavuje píseň *Perpetuum mobile* nebo písnička *Jitka tká*.

Úryvky z hitu *Perpetuum mobile*

Už jen pár nýtků, ozdobných štítků,
dnes už to dodělám,
pár tahů pilnou, jemně ne silnou,
když volnou chvíli mám.
Úrodu sklízí, služby nabízí perpetuum které mám,
domy postaví, stroje opraví jen co ho dodělám.

Úryvek z písně *Jitka tká*

Dřív tkadlec dělal plátno a ono se mu zmátlo,
co stávalo se kdysi dávno už dneska ne,
ač stavů víc než tucet
dnes tkadlena má k ruce,
co stávalo se kdysi, Jitce se nestane.
Jitka tká, Jitka tká, Jitka tká a taky přede,
I radostná píseň *V balóně* obsahuje sloku, která skrývá pracovní poselství.
Úryvek z písničky *V balóně*

¹⁰⁶ tamtéž

V dálce splývá na obzoru noc a den,
dělníky jít vidím do továren,
svítá, svítá, svítá, svítá.

Oslavovali se i nové technologie. Zvlášť pokud se na jejich vzniku podíleli sovětsí pracovníci. Takovým příkladem je pražské metro, konkrétně stanice Moskevská (nyní stanice Anděl). Vládnoucí komunistická strana brala spolupráci jako součást dobrých vztahů se Svazem sovětských socialistických republik.

Úryvek z písně *Metro, dobrý den*

Hej metro dobrý den - tak ses narodilo,
je to znát, když se ohlédnu městu se ulevilo,
ulice tramvají, proudy aut nekonečné,
děti dál běhají přes cesty nebezpečné,
dělníky do továren, lékaře do nemocnic,
v noci i ve dne, dav studentu,
moře hlav se valí, lidé ze všech koutů,
tak se snaž, pospíchej, už na ně město čeká,
štěstí je tvá práce, není lehká,
musím jet, neusínej, není to na výlet.

Musím jet, neusínej, není to na výlet,
chci tu být a pomáhat, nedám se pobízet.
Už jsem řek, metro je můj těla a srdce lék,
metro je vše, metro je dřič,
tak metro dobrý den.

Nejen ženy měly budovat šťastný domov, ale na celou rodinu se kladl důraz jako na součást budování socialistického státu. Jiří Schelinger vystoupil v Československé televizi s písní *Moje oči bloudí* na Mezinárodní den žen.

Úryvek z písně *Moje oči bloudí*

Moje oči bloudí z jedné na druhou,

trápí se a loudí, loudí některou,
jenom stále váhám kterou, jen kterou,
všechny mé být nemohou.

Proč tak krásné jsou ó ženy, ženy,
proč nemohu spát ó ženy, ženy,
propadl jsem vám ó ženy, ženy, lá, la, la, la.

Rodinu podporují i slova z písničky *Miminko*.

Úryvky z písně *Miminko*

Čáp junák bílý mezi nás kvílí se zásilkou,
jindy zas vrána přiletí zvána se zásilkou.

Je v kanafásku, chtělo by lásku mít, mít tvou,
snad bude hlavu i tu postavu mít, mít tvou.

Často jen vříská, přesto tě získá tváří svou,
všechno ti poví, i co ho bolí tváří svou.

Jedno je málo, s kým by si hrálo, s kým, s kým, s kým,
debatovalo, konzultovalo, s kým, s kým, s kým.

Mít, mít miminko,
chtějte lidi, chtějte lidi malinko.
Mít, mít miminko,
první druhý třetí čtvrtý miminko.

Úryvek z písně *Kluci už je to tady*.

Musím vstávat už je den bílý,
musím vstávat za malou chvíli,
nohy se mi třesou já už jsem v cíli,
musím vstávat a měl bych zářit,
musím vstávat šťastným se tvářit,
s tvojí milou matkou se snad dá žít.

Už je to tady, hosté svatební jdou a že jsou rádi
Už je to tady, nevěstu mi vedou mí kamarádi.

Společensky angažovanými jsou i písně, které vypovídají o špatnosti alkoholu. Zmiňují se o tom budovatelská hesla „Opilství je buržoazní přežitek a sabotáž pětiletky“ či „Opilství nesmí brzdit pětiletku!“¹⁰⁷ Píseň *Zpověď* vypráví příběh o tom, jak nešťastně končí příhody spojené s alkoholem. Posluchač si má vzít z textu ponaučení.

Píseň *Zpověď*

Já jsem řidič k pohledání, v hospodě vám nemám stání,
jak urazím dvě, tři piva, auto na mě svůdně kývá,
to se jede jak by ne, jedna, dvě, tři promile
zručnosti mi dodají, kdo by jezdil tramvají.

Do zatáčky to je jízda, v protisměru jen to hvízdá,
tam je místa nejvíce, říká mi má opice,
předjedu vás, jak se pyšním, na přejezdu železničním,
na vozovce neznám pruhy, rád mi uhne každý druhý,
tramvaj předjíždím jen vlevo, ať si dají pozor nebo „,
jezdím hlavně po chodníku, to je dráha závodníků.

Pro mě všechny slasti předčí, když pak hrůzou chodci ječí,
my jsme páni ulice, říká mi má opice,
neuznávám zákaz stání, ani místa k parkování,
když mě Volha VB staví, jsem velmistr v nadávání,
na záchytku když mě vedou, kleju, kopu, házím sebou,
takhle jedná jezdec pravý, Arizony mravů znalý.

U soudu pak blednu, koktám, kolik roku nejezdit mám,
abych měl své místo v base, spravedlnost postará se,
já to nechtěl, jsem kající, to ta piva ve sklenici,
měl jsem pocit, že jsem Lauda, teď jdu sedět, jaká hanba.

Z toho berte poučení, alkohol ten přítel není,
toho kdo chce jezdit v klidu autem nebo na mopedu,
tak si na to pozor dejte, poslechnout mě neváhejte,

¹⁰⁷ tamtéž

jako mě vás zničí pýcha, opilého závodníka.

Píseň *Já se mám* vypráví o potěšení z tanečních kurzů.

Úryvek z písně *Já se mám*

Hurá, už jsou tady taneční,
pro mě chvíle skoro sváteční,
když klouzá, klouzá nožka po parketách,
oči garde matek hledají moje pružné tílko na kraji,
dívký míří, jenom ke mně míří.

Já se mám, já se mám, já jsem lev tanečních kurzů všech,
já se mám, když housle zní, já se mám,
když klouzá, klouzá nožka po parketách.

V klipu *Tak nehraj dál* účinkují kromě Jiřího Schellingera, Věry Špinarové, Petry Černocké a Heleny Vondráčkové, účastníci ze Spartakiády. „Spartakiáda byla masová akce, jejíž úkolem byla propagace šťastné přítomnosti pracujícího lidu. Skupinové cvičení mělo již svoji tradici ve všesokolských sletech a tomu vděčilo za určitou popularitu. Té komunisté zneužili ke své propagaci.“¹⁰⁸

Poměrná část repertoáru Skupiny Františka R. Čecha náležela bubblegumovým písničkám. Texty měly nádech dětských říkanek - byly jednoduché, naivní a humorné.

Úryvek z písně *Dělám hů!*

Drahý Caruso, tak mi říká máma,
lichotí mi věc je známá,
vím, přihořším já šancím svým nešťastným malým kokokoktáním,
a to hů-hů, kokohů-hů, dělám hů-hů, mohutné hů stovkou decibelů,
hů-hů, kokohů-hů, stále hů-hů, mohutné hů stovkou decibelů,
hů-hů, kokohů-hů, stále hů-hů, mohutné hů stovkou decibelů..

¹⁰⁸ MARJÁNKO, Bedřich. *Období normalizace – společnost zažíva pohřbená*. [cit. 5. prosince 2013]. Dostupné na www: <http://www.totalita.cz/norm/norm_02.php>

Úryvek z písně *Sim – sala – bim*

Aha, aha, aha, aha - tři slůvka jen kouzlo mé čítá.
Aha, aha, aha, aha - o půlnoci dřív nežli svítá.
Mně říkat ta slůvka stačí, pak dýni a pórek nastrouhám,
muří nohu jeden zub dračí a elixír mládí já mám.

Sim - sala - bim, sim - sala- bim - bam,
Sim - sala - bim, sim - sala- bim - bam,
Sim - sala - bim, zase je mi patnáct let a o lásce sním.

Úryvek z písně *Moudrý strýček Věna*

Moje tělo sténá, sténá jen se prohýbá,
přijde strýček Věna, sám mi medicínu dá,
strýček Věna má, strýček Věna má,
vědomostí fůru, on léčebnou kůru zná,
strýček Věna má, strýček Věna má,
vědomostí fůru, on léčebnou kůru zná.

Úryvek z písně *Matko má, nedovol*

Matko má nedovol hudbě hrát, hudbě hrát, hudbě hrát, hudbě hrát.
Nohy mé budou chtít tancovat, tancovat, tancovat, tancovat.
Dívky při tanci mi hlavu popletou, tančím chvíli s tou a chvíli s támhletou,
potom svět se se mnou rychle zatočí, nebudu se ti moct dívat do očí.

Úryvek z písně *Dráty pletací*

Mládí utíká a tak se ptám kdo z vás ho utrácí,
mládí utíká a proto mám dráty pletací, je dráty pletací.
Dám radu každému kdo jenom sní a marně hledá cíl,
mám pro vás radu dobrou a ta zní dráty pletací, je dráty pletací.

Úryvek z písně *Létáme Franta – já, létáme oba dva*

Poslouží nám cívka bezdrátová
a pytel na jádra kladivem štěpená,
už koulí k nám kouli svítiplynovou,
teď kluci z kapely nám trošku pomohou,
rumpál nasadí na hřidel klikovou
a garantíky s ní cedníkem utěsní.

Létáme Jirka - já, létáme oba dva.
Létáme Franta - já, létáme oba dva,
jsme kluci vzdělaní, v koumání cvičení,
my máme v malíku, vědu, vědu, vědu, vědu, techniku.

Úryvek z písně *Boty dřavý*

Boty dřavý, šlapu si to, i když tlačí,
boty dřavý, obě levý, mě to stačí,
boty dřavý, starý banjo ukrátí mi chvíli dlouhou.
Boty dřavý, starý banjo po dědovi,
i ten děda ví, že to banjo není nový,
boty dřavý, starý banjo přes rameno mám.

Úryvek z písně *Proč potápěč pláče*

Zčista jasna v noze křeč,
já jsem totiž potápěč,
skafandr šitý na míru jak fráček,
běží vlna za vlnou, trčím tu i s harpunou,
a vy se ptáte proč potápěč pláče.

Hej, hej, kdo mě uslyší,
hej, hej, ať si pospíší,
mám, mám, slzy na řasách

a volám pá, pá, pá má lásko.

Úryvek z písně *Tak at'*

Až odejdu docela, snad se t'ukneš do čela,
jako já t'ukám si do čela a říkám si,
tak at', tak at', tak at', tak at', tak at', tak at'.

Jinýho už kluka máš, postavou je Goliáš,
už se tě nedočkám, už máš toho drobečka,
tak at', tak at', tak at', tak at', tak at', tak at'.

Další možnost byla psát texty o módě.

Úryvek u písně *Držte se módy*

Kdo se drží módy jako já, obdiv paní, dívek úctu má,
každým rokem šatník pozmění, krejčíkovu práci ocení,
vím, že mě sako kárový mezi modemany začlení.

Košile - barva kávová ve vlaku obdiv vyvolá,
kalhoty střihem moderní, ozdobeny pasem bederním,
botky z jemné kůže s kamaší, dívčí chmury z tváře zavlaží.

Kdo se drží módy jako já, obdiv paní, dívek úctu má,
každá sní, jak se přitulí k hlavě mé v kulichu s bambulí,
v lásce úspěchy sklízím jen, dík svému svetru s jelenem,
tepláky s bílým lampasem, zdobené růží za pasem,
o zdraví že se obávám, na obou uších klapky mám,
o zdraví že se obávám, na obou uších klapky mám.

Úryvek z písně *Tak ahoj, mini*

Už je to tak, halí se krása do dlouhých sukní a maxirób,
už je to tak, srdce mi drásá móda na letošní rok,

tak ahoj mini, vrať se mini,
mini, mini zpátky brzo k nám.

Móda je pravá dáma, záletná, nestálá,
pyšná je na svá práva, stále tón udává,
móda je pravá dáma, s námi si zahrává,
móda je pravá dáma, záletná, nestálá.

Motiv, který se v repertoáru opakoval, byl pohádkový nebo historický námět.

Úryvek z písně *Nám se líbí*

Nám se líbí hrabě Drákula,
zoubky bez kazů, idol dívčích snů.
Nám se líbí sličný Frankenstein,
patron siláků, král je dobráků.
Nám se líbí, líbí Barbucha,
když nám zakvílí v noci do ucha.

Mysleli jsme to žertem, hrůzou se všichni třesem,
mysleli jsme to žertem, už jdou k nám,
Drákula, Barbucha a Frankenstein.

Úryvek z písně *Šípková Růženka*

Ještě spí a spí a spí zámek šípkový,
žádný princ tam v lesích ptáky neloví.
Ještě spí a spí a spí dívka zakletá,
u lůžka jí planá růže rozkvétá.

To se schválně dětem říká,
aby s důvěrou šly spát, klidně spát,
že se dům probouzí a ta kráska procítá,
zatím spí tam dál, spí tam v růžích.

Úryvek z písně *Kartágo*

Dým, žár plamenů z města zbyly trosky,
moc a sláva tvá jsou už minulostí.
Kartágo hoří, nestvůra válka daň vybírá,
Kartágo hoří, kde byla tráva sůl a síra,
zem spálená.

Úryvek z písně *Lucrezia Borgia*

Proč jen Lucrezie tvůj život knihy pomluví,
Proč jen historie ublížit dívce dovolí,

Zná, prý zná zrádnost mužů, tak hrrr na ně,
má, prý má v modrých očích krutost saně,
přisahám, slzy v očích, pozor na ně,
nádherná, falešná však nevěrná.

Nejčastěji zpíval Jiří Schelinger o lásce a vztazích. Motiv lásky je v písních: *Bílý sníh létá; Bral jsem to vážně; Bud' s námi dál; Co je to mezi námi; Evženie; I Love You Mädchen krásné; Já to vím; Jahody mražený; Jsem prý blázen jen; Kde jsi moje lásko; Kdo ví; Klaudie; Kolem mne je lidí; Láska; Láska na první pohled; Lásko, dej mi sílu; Lásky splín; Léto s tebou; Má milá, jsem tvůj; Neskutečná; Nesmím znát prý její jméno; Ptají se lidé; Sníh a mráz; Tvůj první velký kluk jsem já; Už mě nelíbej; Už pro mě není k mání; Violo, jsem cellista; Vnímám; Zima; Znáám tisíc důvodů; Že ho neznám jsem vážně rád.*

Úryvek z písně *Lásky splín*

Víš jak dlouho tě rád mám,
víš jak dlouho už strádám,
strádám jsem zlý, zlý nevlídný,
lásky splín mám.

Loudím, loudím, loudím, loudím muziko hraj.
Bloudím, bloudím bez tebe lásko smutný je kraj.

U tvých dveří po nocích pláču čert by to vzal.

Do tvých očí já bloud jsem se zamiloval.

Úryvek z písně *Neskutečná*

Neskutečná ten můj pláč, ten tě možná přivolal,
neskutečná ty jsi dar, jenž já sobě dal.

Neskutečná snad můj sen naší lásce život dal,
neskutečná tak chtěj být, jak jsem si tě přál,
neskutečná ty máš víc, než může mé srdce nést,
neskutečná a tím spíš, nech se cítem vést

V písničkách *Árie prerie*, *Hledám cestu zpátky*, *Holubí dům*, *Tam za městem* a *Díky za všechno*, *mámo má* se objevuje motiv vzpomínek a dětství.

Úryvek *Díky za všechno, mámo má*

Chodit mě učila, v náruči nosila,
ztišit pláč jen máma zná,
přání než vyslovím, má máma už ho ví,
dětských snů svět bláhový,
díky vzdávám nezměrné jen mámě mé.

Díky za všechno, mámo má,
díky nejdražší, jediná,
průzračná, sladká, nesmírná láska v tvém srdci přebývá.

Úryvek z písně *Hledám cestu zpátky*

Já chci cestu zpátky,
já chci cestu zpátky,
zpátky cestu najít k vám.

Dělal jsem chyby pak se káral snad,
bylo to proto, že jsem byl mlád.

Mít oheň v srdci pravdu na rtech mít,
není to snadné začít znovu žít.

Úryvek z písně *Árie prémie*

Vracím se údolím zas vracím se do dětských let,
a vítr čechrá mi vlas a můj kůň dává se v let,
v horách i na dolinách tam každý zpívá píseň mou.

Úryvek z písně *Holubí dům*

Hledám dům holubí, kdopak z vás cestu ví,
míval stáj vroubenou, bílý štít.
Kde je dům holubí a ta dívka kde spí,
vždyť to ví, že jsem chtěl jen pro ni žít.

Sdílný déšť vypráví okapům,
bláhový, kdo hledá tenhle dům.
Odrůstáš chlapeckým střevícům,
neslyšíš holubích křídel šum.

Úryvek z písně *Tam za městem*

Ten kluk přepral i přesilu, když důvod pro to měl,
čmáral křídou po domech a rozbil spoustu skel,
jen nerozuměl dospělým a slovům nesmíš smíš,
tak utíkal až za město - měl za ohradou skrýš, tajnou skrýš.

Toužil létat ke hvězdám a ještě dál,
létat volně jako pták, ten kluk si tenkrát přál.

První deska LP 1975

První LP deska se jmenuje *Báječní muži*. Na albu se spolupodílel ještě zpěvák Viktor Sodoma, který ve Skupině F. R. Čecha strávil tři a půl roku. Poprvé se objevují melodie, jenž si členové kapely složili sami a nezasadili pouze text do již napsané melodie. Například Oldřich Říha napsal písně *S pomocí přátel*, *Sólo pro housle*, *Láska na první pohled* nebo Jan Obermayer složil písničku *Tornádo*. Na desce účinkují: Oldřich Říha – kytara, Miloš Nop – piano, Petr Michalík – baskytara, Jiří Jirásek – bicí a František Ringo Čech s Jiřím Schelingerem.

Deska se skládá z dvanácti songů: 1) Nazpívané Jiřím Schelingerem: 1. *Báječní muži* (Iommi - Osbourne - Butler / F.R.Čech), 2. *Kupte zvíře* (A. Blakley - L.Hawkes / F.R.Čech), 3. *S pomocí přátel*, 5. *Sólo pro housle*, 6. *Namále mám* (J. Lennon - P. McCartney / J.Grossmann), 8. *Láska na první pohled*, 9. *Dělám hů* (T. Stamp / F.R.Čech), 10. *Tornádo*

2) Nazpívané Viktorem Sodomou: 4. *Pták Luptylák*, 7. *Milostná píseň*, 11. *Pokoj mi dejte a nechte mě spát*, 12. *Bafff*

Druhá deska LP 1975

Natočení druhé LP desky s pojmenováním *Nemám hlas jako zvon* předcházelo nahrání několika singlů. Mezi ně patřily písně s názvy *Tak at'*, *At' jdou dál*, *Proč potápeč pláče*, *Jabloňový list*, *Kupte zvíře*, *Sim-sala-bim*, *Formule*, *Matko má, nedovol*, *Co je to mezi námi*, *Jsem svítání*, *Já to vím*, *Dělám hů*, *Tornádo*, *Jedu s Čedokem*.

Samotné singly se velkolepě prodávaly, ale kapela chtěla natočit celé „elpíčko“. František Ringo Čech o to usiloval u nahrávací společnosti Supraphon, ale ta měla ve svém edičním plánu věci ušlechtlejší, jemnější, uhlazenější a vybranější než byl chraplavý hlas zpěváka Schelingera.¹⁰⁹

I když si muzikanti vydělávali koncertováním, natočit desku bylo Čechovo a Schelingerovo přání, a tak obchodník František Ringo Čech vyřešil problém tím, že oslovil nahrávací společnost Panton a v knize *Jiří Schelinger: Život a ...* to popisuje následovně: „Co ti teď řeknu, je klasickým důkazem toho, jak to měli bolševici blbě vymyšlený a ve všem panoval bordel. Já měl totiž exkluzivní smlouvu pro firmu Supraphon a zároveň exkluzivní smlouvu pro firmu Panton. Tady byly jediné dvě konkurenční firmy a já měl u obou exkluzivní smlouvu.

¹⁰⁹ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 62.

Samozřejmě, že jsem oběma slíbil, že nebudu vydávat u té druhé, ale současně jsem vydával u obou. Nikomu to nevadilo.“¹¹⁰

Na desce *Nemám hlas jako zvon* již není slyšet hlas zpěváka Viktora Sodomy, který předtím se Skupinou F. R. Čecha už spolu s Jiřím Schelingerem nahrál „elpíčko“ *Báječní muži*.¹¹¹ Vztahy v kapele byly kamarádké. Na kytaru hrál Stanislav Kubeš, jenž nastoupil po O. Říhovi, kterého F. R. Čech vyhodil. Stanislav Kubeš byl výtečný kytarista a dokázal dokonale zahrát vše, co Jiří Schelinger napsal. Navíc dovedl do kapely dalšího vynikajícího hudebníka, baskytaristu Jana Kavaleho, který se připojil až u alba *Hrrr na ně!*. Na bicí hrál Jiří Stárek, ale uměl znamenitě hrát i na klavír a měl absolutní hudební sluch. Rockoví hudebníci museli opatrně zacházet zejména s baskytarou a bicíma, neboť tehdejší kompakty nebyly příliš technicky dokonalé. „Pokud totiž nebyla splněna zvuková norma, deska vyhazovala přenosku“¹¹²

Vydaná alba ani předchozí singly nebyly podle představ tandemského dua. Skládalo se z několika žánrů a jednotlivé písničky byly od různých autorů. Deska obsahuje dvanáct singlů v celkovém čase 41 minut a 55 sekund. Písň jdou za sebou následovně 1. *Miminko* (C. Graszmann/ F. R. Čech), 2. *Hledám cestu zpátky* (Dan Fardon/ F. R. Čech), 3. *Vnímám* (Jiří Schelinger/ Pavel Vrba), 4. *Metro, dobrý den* (Butter – Iammi – Osborne – War/ F. R. Čech), 5. *Že ho neznám, jsem vážně rád* (Howard Barnes – Robertson/ Miroslav Černý), 6. *Perpetuum Mobile* (Pavel Skalický/ F. R. Čech), 7. *Misaluba* (Cyan/ F. R. Čech), 8. *Pojď* (Neil Young/ F. R. Čech), 9. *Nemám hlas jako zvon* (Jiří Schelinger/ Karel Šíp), 10. *Kluci už je to tady* (Carlos Santana/ F. R. Čech), 11. *Bud' s námi dál* (Oldřich Říha, Václav Hons), 12. *V baloně* (Josef Kůstka/ F. R. Čech).

Na LP desce *Nemám hlas jako zvon* byla sestava Skupiny F. R. Čecha ve složení: Stanislav Kubeš - kytara, Jiří Stárek – bicí, Alexander Čihař – baskytara, Radim Smetana - Piano, Jiří Schelinger – zpěv a František Ringo Čech.¹¹³

Třetí LP deska 1975

Roku 1975 vyšla deska, u níž se název odvodil podle titulní fotografie desky. Původně se jednalo o bezejmenný sampler, který byl složen ze supraphonských singlů Skupiny Františka R. Čecha a písní vzniklých pro Československou televizi. Složení kapely je stejné jako u druhé desky *Nemám hlas jako zvon*.

¹¹⁰ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 64.

¹¹¹ Biografie. [cit. 24. dubna 2013]. Dostupné na [www: <http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/)

¹¹² BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 88.

¹¹³ Biografie. [cit. 24. dubna 2013]. Dostupné na [www: <http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/)

Deska *Ovoce z naší zahrádky* obsahuje skladby: 1. Já se mám (Jiří Schelinger), 2. Sim- sala- bim (Jack Goldbird), 3. Ptají se lidé (Jan Obermayer), 4. Formule (Miloš Nop), 5. Co je to mezi námi? (Oldřich Říha), 6. Švihák lázeňský (Václav Zahradník), 7. Evženie (Jiří Schelinger), 8. Léto s tebou (Jiří Schelinger), 9. Moje oči bloudí (Pavel Skalický), 10. Držte se módy (Jiří Schelinger), 11. Moudrý strýček Věna (Bohuslav Ondráček), 12. Matko, má nedovol (Jiří Schelinger)

Texty napsal František Ringo Čech. Písně *Moudrý strýček Věna* a *Švihák lázeňský* byly nahrány Orchestrem československé televizi, který řídil Václav Zahradník. Pod taktovkou Václava Hybše a za pomoci jeho orchestru se nahrála písnička *Moje oči bloudí*.

Čtvrtá LP deska 1977

Do roku 1977 a vydání čtvrtého alba předcházelo natočení singlů: *Šípková Růženka*, *Sníh a mráz*, *Já se mám*, *Léto s tebou*, *Trambus*, *Zpověď*, *Evženie*, *Ptají se lidé*, *Moudrý strýček Věna*, *Švihák lázeňský*, *Znáš ten dům*, *Lidé jako my*, *Holka bláhová*, *Tréma*, *Praví muži zkušení*, *Což takhle dát si špenát*, *Závodník*, *Sloní buggy* a *Krev neklidná*.

Po několika úspěšných singlech bylo opět vysloveno přání natočit si nové LP. Jeden celek, podle představ dvojice Čech – Schelinger. V roce 1977 byli u firmy Supraphon lidé, kteří k natočení desky dopomohli. Byli jimi Vítěslav Hádl a Jiří Havelka. Čtvrtá deska s názvem *Hrrr NA NĚ.....* vznikla už za vedení Jiřího Havelky, který se za dva roky podílel i na LP *Nám se líbí*. F. R. Čech na oplátku nabídl Jiřímu Havelkovi, aby Jiřímu Schelingerovi napsal píseň (*Sníh a mráz*). Veškerou hudbu na desce *Hrrr na ně!*, kromě jedné písně, složil J. Schelinger a text napsal F. R. Čech. Poslední skladbu *Divné tušení* složil Jiří Stárek. Skládání vynášelo tantiémy a vyplácení OSY. Jiří Schelinger nejprve složil hudbu a potom se F. R. Čech trefoval do melodie textem. Jirka Schelinger si při skládání nechal někdy poradit od ostatních členů kapely nebo vyhověl požadavkům textaře, aby mu slova lépe zapadala do tónů.

Po tvůrčí činnosti skladatele a textaře přišla na řadu celá kapela, aby nové písničky nazkoušeli. F. R. Čech měl nejčastěji výhrady k tempu nebo k improvizacím, neměl v úmyslu ponechat nic náhodě a všechno chtěl mít připravené a promyšlené. Nebo se čas od času stalo, že František Ringo Čech nedokázal určit umístění refrén, což je u písničky problém.¹¹⁴

I když skupina desku v nahrávacím studiu Supraphon úspěšně natočila, neměla jistotu, že obstojí edičním plánem. Naštěstí „elpíčko“ nakonec prošlo a první hardrocková LP deska na

¹¹⁴ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. Jiří Schelinger: Život a ... Praha: KMa, 2003. s. 79.

československém území mohla vyjít. Sen se splnil Jirkovi Schelingerovi a Františku Ringu Čechovi, protože dosáhli toho hrát vlastní tvorbu.

Kompakt zahrnuje skladby: 1. *Violo, jsem cellista!*, 2. *Lásky splín*, 3. *Kdo ví*, 4. *Siréna*, 5. *Kartágo*, 6. *Mám rád lidi*, 7. *Lucrezia Borgia*, 8. *Perfektní ženich*, 9. *Já jsem vrchol skromnosti*, 10. *Divné tušení*. Kromě písniček obsahuje deska i mluvené slovo, které je vloženo mezi skladby a album tematicky sjednocuje i odlehčuje ponurejší a smutné písně.

Páté album *Nám se líbí* 1978

Deska *Nám se líbí* se nahrávala 5 – 17. června roku 1978 v pražském studiu Mozarteum. Tato práce se již zmiňuje o vlivu skupiny Smokie, který se na čtvrté desce projevoval přidanými akustickými nástroji. Ve Skupině F. R. Čecha ale žádné akustické instrumenty nefigurovaly, a tak byli k natáčení přizvaní Oskar Petr, Petr Kalandra, Jan Hrubý a Jiří Tomek, který se postavil za conga. Oskar Petr a Petr Kalandra, známí ze skupiny Marsyas, hráli na akustickou kytaru a P. Kalandra navíc ještě na foukací harmoniku. Jan Hrubý, jenž působil v souborech Etc... a Framus 5, ovládal elektrické housle. František Ringo Čech vládl bicím či timbales a rovněž psal texty. Kromě hostujících muzikantů na desce účinkovali členové kapely Stanislav Kubeš, Jan Kavale a Jiří Stárek. Skupina se posouvala dopředu jiným směrem, přirozeně zrála. Hudba Jiřího Schelinger a texty Františka Ringo Čecha šly do větší hloubky. Definitivně opustili bubblegumové melodie a texty. Jiří Schelinger zpíval texty procítěněji a zřejmě se zde už projevoval vliv Viktora Faktora, bratra druhé ženy Jitky Poledňákové Schelingerové. Změny měly vliv i na fanoušky, byli překvapeni, že z nového alba neslyší tvrdý hardrock. U některých posluchačů mohlo dojít k odcizení, ale bylo tomu i naopak.¹¹⁵ Po dokončení desky ze skupiny odešel bubeník Jiří Stárek a k velké nelibosti Jiřího Schelinger a Františka Čecha přešel do kapely Katapult, tehdejší největší konkurence Skupiny F. R. Čecha, která jim ubírala práci i fanoušky. Místo Jiřího Stárka nastoupil do kapely Josef Havlíček.¹¹⁶ Kapela měla při tvorbě a nahrávání *Nám se líbí* mezery ve zkoušení a do alba chyběly tři písničky. Z tohoto důvodu neskládal hudbu pouze Jiří Schelinger, ale i ostatní členové skupiny. Z Jiřího Schelinger se stále více stávala vůdčí persona s jasnou vizí do budoucna. Někdejší Schelinger – bubblegumový interpret nyní dokázal řídit zkoušky, vést kapelu a František Ringo Čech se pomalu stahoval z pódia do tvůrčího ústraní.

¹¹⁵ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. Jiří Schelinger: Život a ... Praha: KMa, 2003. s. 123.

¹¹⁶ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. Jiří Schelinger: Život a ... Praha: KMa, 2003. s. 124.

Deska obsahuje deset skladeb: *Jaro* (Schelinger/Čech), *Nesmím znát prý její jméno* (Schelinger – Kubeš – Stárek – Kavale/Čech), *Nestálost* (Schelinger/Čech), *Čas* (Schelinger – Stárek/Čech), *Láska* (Schelinger/Čech), *Bílý sníh létá* (Stárek/Čech), *Bral jsem to vážně* (Schelinger/Čech), *Zima* (Schelinger – Kubeš – Stárek – Kavale/Čech), *Pohřeb přítele* (Schelinger – Kubeš – Stárek – Kavale/Čech), *Nám se líbí* (Schelinger – Stárek/Čech).

Šesté album Zemětřesení

Natočení dalšího alba předcházelo vydání velké řady singlů. Všechny SP desky s těmito po dvou obsahujícími singlech byly po smrti Jiřího Schelingera shromážděny na jednotlivá alba. Skupina Františka R. Čecha natočila v letech 1978 – 1981 singly: *Tvůj první velký kluk jsem já; Hop a je tu lidoop; Kolem mne je lidí; Už mě nelíbej; Znam tisíc důvodů; Tak ahoj, mini; Neskutečná; Nám se líbí; Už není pro mě k mání; Jahody mražené; Jsem prý blázen jen; Létáme Franta – já, létáme ova dva; Což to není krásné; I Love You Mädchen krásné; Holubí dům; Ona se brání; Paní v černém; Jsi prostě nejlepší; Lupič Willy; Co dělá Indián; Alchymista a Sen.*

Už počáteční okolnosti nasvědčovaly tomu, že album *Zemětřesení* nebude natočeno. Po Chartě 77 to vypadalo, že se na začátku osmdesátých let bude schylovat k revoluci. Proto i název *Zemětřesení* jako předzvěst otřesu režimu a nastolení nových věcí. Vládnoucí politická strana tak chtěla znovu předvést svou sílu a snažila se všechny odpůrce zneškodnit. Jiří Schelinger s body Charty 77 sympatizoval, avšak od Františka Ringo Čecha věděl, že ji nesmí podepsat, neboť by to znamenalo konec Skupiny F. R. Čecha. Zatímco František Ringo Čech se snažil komunistické hnutí nijak neprovokovat, Jiří Schelinger nemohl pocity udržet, a tak se stávalo, že na pódiu při vystoupení hlásal do mikrofonu různá protirežimní hesla. F. R. Čech se to snažil skrýt mezi hlasitější bicí. V tomto období, roku 1980 - 1981, začali na koncerty chodit šestnáctiletí mladiství. Milan Schelinger v dokumentu České televize *Kdo je kdo* si vysvětluje tuto situaci tím, že Jiří Schelinger získal novou generaci posluchačů.¹¹⁷

Jiří Schelinger se dal do vymýšlení osnovy svých vystoupení a začal F. R. Čechovi podávat návrhy, o čem by chtěl zpívat. Možná kdyby v dubnu roku 1981 nezemřel, začal by si i texty psát sám.¹¹⁸ Zdokonaloval se navíc v hudebním vzdělání, když své zkušenosti rozšířil o znalost not. František Ringo Čech reaguje na otázku, jestli by Jiří Schelinger nezačal za nějaký čas komponovat vážnou hudbu, slovy: „O tom jsem už hovořil. Dostalo by se to do takových

¹¹⁷ *Kdo je kdo – Jiří Schelinger*. Dokument České televize. 1995.

¹¹⁸ BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 131 – 132.

forem, že by Jirka během patnácti let skončil u psychedelické muziky. Nepsal by smyčcová kvarteta nebo symfonie, ale zvláštní útvary.“¹¹⁹

Lze jen polemizovat jaký by deska přinesla úspěch, kdyby byla Skupinou F. R. Čecha nahrána. Některé písně z alba se bohužel nedochovaly, ale jsou i takové, které mohou podat výpověď. Dochovanými kusy nazpívanými Jiřím Schelingerem jsou například *Hodina H*, *Hostina*, *Alchymista* nebo *Sen*. Nicméně je možné, že světlo světa spatří další písničky, které časem někde znovuobjeví František Ringo Čech nebo Stanislav Kubeš.

„Skupina se pak pokoušela o dokončení alba se zpěvákem Jiřím Hoppem, ale vše skončilo jediným singlem s písněmi *Zemětřesení* a *Strážce majáku*. Teprve v roce 1993 natočila podstatnou část projektu čtveřice Aleš Brichta, Miloš Dodo Doležal, Vlasta Henych a Štěpán Smetáček.“¹²⁰

Po smrti Jiřího Schelingerera se roku 1983 do prodeje dostala SP deska se singly *Sestra má mě hýčká* a *Díky za všechno, mámo má*. V následujících letech bylo vydáno několik CD nosičů s různými výběry z repertoáru Jiřího Schelingerera. První výběrové CD sestavil Milan Schelinger roku 1990 a dostalo název *Holubí dům*, vydalo jej nakladatelství Supraphon. O rok později vyšlo CD z Pantonu *Hledám cestu zpátky*. V roce 1993 vyšel supraphonský výběr obsahující singly z let 1972 – 1978. V roce 1977 vyšel výběr s názvem *Holubí dům*, který zahrnoval rockové písně z let 1973 – 1976. O rok později se do prodeje dostala další část rockového výběru z let 1976 – 1980, jmenuje se *Lupič Willy*. Pozadu nezůstal ani popový výběr. V roce 1999 vyšlo CD *Švihák lázeňský* a obsahoval popové skladby z let 1972 – 1979. Za nějaký čas přišel Milan Schelinger s informací, že existují nahrávky, které dosud nebyly vydány. Toho využil editor Miloš Latislav a nahrávky sestavil na CD *Jsem svítání*. V roce 2001 vyšel další výběr *Holubí dům*. V roce 2003 vyšel výběr *Ty nejlepší 1973 – 1981/Jahody mražený* podle editora Pavla Víška. V roce 2007 vyšlo DVD *Holubí dům*, jenž obsahuje dvacet čtyři klipů Jiřího Schelingerera a bonus v podobě mluveného slova Františka Ringo Čecha. DVD zahrnuje klipy: 1. *Ptají se lidé*; 2. *Sim-sala-bim*; 3. *Lidé jako my*; 4. *Jahody mražený*; 5. *Moje oči bloudí*; 6. *Což takhle dát si špenát*; 7. *Bača to nepřežil*; 8. *René, já a Rudolf*; 9. *Lupič Willy*; 10. *Léto s tebou*; 11. *Znám tisíc důvodů*; 12. *Tak nehraj dál*; 13. *Sestra má mě hýčká*; 14. *Dělám hů!*; 15. *Moudrý strýček Věna*; 16. *Kartágo*; 17. *Já se mám*; 18. *Jen ty, právě ty*; 19. *Sloní buggy*; 20. *Holubí dům*; 21. *Evženie*; 22. *Hudba radost dává*; 23. *Vyskoč, vstávej, k nám se dej*; 24. *Nám se líbí*.

¹¹⁹ BOSŇÁKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...* Praha: KMa, 2003. s. 135.

¹²⁰ MARTINKA, Roman. Obal z alba *Lupič Willy*.

6 Závěr

Hlavním záměrem práce bylo popsat vývoj rockové hudby v období normalizace v Československé republice. Uvést, že stávající vladní nařízení a rekvalifikační zkoušky ovlivnily hudební praxi rockové scény. Hudba se nemohla rozvíjet takovými směry, kterými se ubírala v zahraničí. Práce se zabývá činností amatérských, neoficiálních, poloprofesionálních a profesionálních umělců. Umožňuje nahlédnout do hudebního dění v druhé polovině sedmdesátých let očima jednoho ze členů amatérské skupiny.

Poté se práce věnuje životu Jiřího Schelingera. Postupně ukazuje vývoj jeho osobnosti. V závěrečné části analyzuje repertoár Jiřího Schelingera z hlediska žánrového rozdělení a obsahu písní.

7 Resumé

V úvodu se práce zabývá českou rockovou scénou na konci šedesátých let a nastupující normalizací. Uvádí, jak byl ovlivněn vývoj české rockové hudební scény politickou stranou v Československé republice a rekvalifikačními zkouškami s tím spojenými. Poté práce rozebírá jednotlivé vývojové linie rocku. Věnuje se rockové hudbě na vesnických tancovačkách, undergroundu, jazzrockové hudbě, alternativní scéně, čtvrti Hanspaulka a skupině Katapult. Dále popisuje Jazzovou sekci, která pořádala Pražské jazzové dny, jejichž součástí byly Jazzrockové dílny. Následuje zmínka o art rocku, který se v Československu začal rozvíjet o několik let později než jak tomu bylo v zahraničí. Kapitulu uzavírá výpověď člena amatérské kapely, která působila na konci sedmdesátých let. V další části se práce zabývá životem Jiřího Schelingera, jehož repertoár je analyzován v poslední kapitole.

8 Summary

At the beginning of the thesis deals with Czech rock scene in the late sixties and emerging standardization. Specifies how he was influenced by the development of Czech rock music scene political party in the Czechoslovak Republic and requalification tests associated with it. Thereafter work discusses the different developmental lines of rock. He deals with rock music at village dances, underground, jazz-rock music, alternative scene, Hanspaulka district and group Katapult. Furthermore the thesis deals with the Jazz Section, which was organized by the Prague Jazz Days, where as part of the jazz-rock workshop. The following is a record of art rock, which was developed in Czechoslovakia began a few years later than it was abroad. The chapter concludes with a statement amateur band member who worked in the late seventies. The next part deals with the life of Jiří Schelinger whose repertoire is analyzed in the last chapter.

9 Soupis pramenů a literatury

Prameny

Internetové prameny:

Oficiální internetové stránky Jiřího Schelingera. Dostupné na [www:
<http://www.schelinger.ic.cz/>](http://www.schelinger.ic.cz/)

Oficiální internetové stránky skupiny Katapult. Dostupné na [www: <http://www.katapult.cz/jak-sly-roky>](http://www.katapult.cz/jak-sly-roky)

Oficiální internetové stránky skupiny Blue Effect. Dostupné na [www:
http:<http://www.blueeffect.cz/homepage/>](http://www.blueeffect.cz/homepage/)

HRABALÍK, Petr. *1. Československý Beat Festival (1967)*. [cit. 9. října 2013]. Dostupné na <http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/245-1-ceskoslovensky-beat-festival-1967/>

HRABALÍK, Petr. *Pražské jazzové dny*. [cit. 10. října 2013]. Dostupné na [www:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/ceskoslovensko/clanky/191-prazske-jazzove-dny/)

Jiří Schelinger & Skupina F. Ringo Čecha. [cit. 20. dubna 2013]. Dostupné na [www:
http:<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/>](http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/kapely/3043-jiri-schelinger-skupina-f-ringo-cecha/)

Budovatelská hesla. [cit. 4. 12. 2013] Dostupné na [www: < http://www.budovatel.wz.cz/hesla/>](http://www.budovatel.wz.cz/hesla/)

MARJÁNKO, Bedřich. *Období normalizace – společnost zaživa pohřbená*. [cit. 5. prosince 2013]. Dostupné na [www: <http://www.totalita.cz/norm/norm_02.php>](http://www.totalita.cz/norm/norm_02.php)

Video:

Seriál České televize *Bigbít*.

Kdo je kdo – Jiří Schelinger. Dokument České televize. 1995.

Příběhy slavných – Jiří Schelinger. Holubí andante. Česká televize. 1997.

Holubí dům [DVD]

Články z časopisů:

KOUTSKÝ, Petr. *Nikdy nevyjasněná smrt Jiřího Schelinger: Co zatajila slovenská policie?*. Enigma, 2010, č. 4, s. 63 – 66.

LINDAUR, Vojtěch. *Jiří Schelinger - chuligán s andělskou tváří*. Reflex, 2011, ročník 22, č. 9, str. 62 – 65.

OPEKAR, Aleš. *Bigbítové šlápoty. Obrazy z rockových dějin českých*. Rock & Pop 7, 1996, č. 1–12, vždy na s. 72–73; 8, 1997, č. 1–12, vždy na s. 64–65; IX, 1998, č. 1–12, s. 64–65; X, 1999, č. 1–12, s. 64–65.

OPEKAR, Aleš. *Po stopách bigbítu v českých zemích. Zapomenuté dokumenty o českém rocku*. Muzikus 4, 1994, č. 7–8, s. 52–55, č. 9, s. 38–41, č. 10, s. 21–23.

REJŽEK, Jan. *Jiří Schelinger nemá hlas jako světec*. Melodie, 1975, č. 11, s. 335.

TŮMA, Jaromír. *Nám se líbí hrabě dracula*. Melodie, 1978, č. 11, s. 325–327.

Diskografie:

Jiří Schelinger

Rozhovory:

Rozhovor s Jaromírem Minaříkem

Literatura

BOSŇAKOV, Petr – SCHELINGER, Milan. *Jiří Schelinger: Život a ...*. Praha: KMa, 2003.

HEJSEK, Lukáš. *...a pak přišel bigbít*. České Budějovice: Nová forma, 2012.

CHADIMA, Mikoláš. *Alternativa: svědectví o českém rock & rollu sedmdesátých let (od rekvifikací k "nové vlně se starým obsahem")*. Brno: Host, 1992. 414 s. ISBN 8085233118.

JIROUS, Ivan M. *Magorův zápisník*. Praha: Torst, 1997.

KORÁL, Petr – ŠPULÁK, Jaroslav. *Ohlasy písní těžkých: Encyklopedie českých a slovenských hard rockových a heavy metalových skupin*. Praha: Hakon Euro s. r. o. ve spolupráci s redakcí Rock & Pop, 1993.

KOUŘIL, Vladimír. *Jazzová sekce v čase a nečase*. Praha: Torst, 1999.

LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Bigbít*. Praha: Plus, 2010. 305 s. ISBN 978-80-259.-0023-9.

LINDAUR, Vojtěch – KONRÁD, Ondřej. *Život v tahu aneb třicet roků rocku*. Praha: Delta, 1990.

OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě I.: Charakteristické rysy rockové hudby*. Opus musicum, 1989.

OPEKAR, Aleš. *Hodnotová orientace v rockové hudbě II.: Funkce a hodnotová kritéria rockové hudby*. Opus musicum, 1989.

OPEKAR, Aleš. *Základní vývojové tendence v české rockové hudbě*. Hudební rozhledy 43, 1990, č.11, s. 525–528, č. 12, s. 567– 571 a 44, 1991, č.1, s. 43–47.

POLEDŇÁKOVÁ SCHELINGEROVÁ, Jitka. *Jirka Schelinger a všichni mí krásní kluci s dlouhými vlasy*. Praha: Monika Vadasová-Elšíková, 2008.

ROHÁL, Robert. *Dvojitý život slavných mužů*. Praha: Petrklíč, 2013.

ROHÁL, Robert. *Slavíci a slavice: Zlatý a Český slavík 1962-2008*. Praha: Daranus, 2008.

SVÁTEK, Luboš – JEHNE Leo. *Slavné tváře českého popu 60. a 70. let*. Praha: Práh, 1999.

VANĚK, Miroslav. *Byl to jenom Rock'n'roll? Hudební alternativa v komunistickém Československu*. Praha: Academia, 2010

VLČEK, Josef. *Rockové směry a styly*. Praha: Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1988.

ZÍTKO, Michal a kolektiv. *Tragická úmrtí ve světle nových skutečností: Schelinger, Šlitr, Hrzán*. Ostrava: Formát, 1998.

10 ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lucie Minaříková
Katedra:	Muzikologie
Vedoucí práce:	Mgr. Jan Blüml
Rok obhajoby:	2014
Obor:	Uměnovědná studia
Název práce:	Český rock v sedmdesátých letech 20. století se zaměřením na Jiřího Schelingera
Název práce v angličtině:	Czech rock in the seventies of the 20th century with focus on Jiří Schelinger
Anotace práce:	Bakalářská práce se zaměřuje na český rock sedmdesátých let 20. století. Popisuje vývojové linie rocku a vliv normalizace v Československé republice. Dále se práce zaměřuje na osobnost Jiřího Schelingera. Popisuje jeho život a dílo. Práce obsahuje analýzu repertoáru Jiřího Schelingera.
Klíčová slova:	Jiří Schelinger, František Ringo Čech, rock, normalizace, Katapult, analýza, LP deska, SP deska, hard rock, Skupina F. R. Čecha
Anotace v angličtině:	This thesis focuses on the Czech rock of seventies of the 20th century. Describes the lineage of rock and the influence of normalization in Czechoslovakia. The work also focuses on the personality of Jiří Schelinger. It describes his life and work. The work contains an analysis of the repertoire of Jiří Schelinger.
Klíčová slova v angličtině:	Jiří Schelinger, František Ringo Čech, rock, normalization, Katapult, analysis, long-playing record, SP board, hard rock, F. R. Čech Group

Rozsah práce:	70
Jazyk práce:	Český